

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

**UNIwersYTET
ZAANGAŻOWANY
2023**

UNIwersYTET ZAANGAŻOWANY 2023

**UNIwersYTET
ZAANGAŻOWANY
2023**

Spis treści

- [4](#) List Jej Magnificencji
- [6](#) UAM w liczbach
- [8](#) UAM Rankingi

CZŁOWIEK

- [12](#) Tato, wracaj!
- [14](#) Nowa odsłona filtrów UV
- [16](#) Dobrostan i zespoły w różnych formach pracy
- [18](#) Nowa metoda diagnozowania choroby Alzheimera
- [20](#) O logopedii słów kilka
- [22](#) Wolontariat łączy ludzi
- [24](#) Na granicy dwóch światów – osoby słabosłyszące
- [26](#) Polskie królowe – współtwórczynie dziejów Polski
- [28](#) Zróżnicowanie kulturowe i językowe uczniów
- [30](#) Tłumaczymy o komputerach kwantowych
- [32](#) E-hindi dla Ciebie
- [34](#) Od legendy miejskiej do fake news
- [36](#) Częstujcie się wiedzą!
- [38](#) Studenci programują dla zdrowia
- [40](#) Model *Science Shop* na Wydziale Socjologii
- [42](#) Szkoła XXI wieku. Wyzwania dla nauczycieli i uczniów

MIASTO

- [46](#) Poznańska akademia przestrzeni
- [48](#) Projekt parku ciszy
- [50](#) Zrównoważone zdrowie publiczne
- [52](#) Rezerwat Żurawiniec
- [54](#) Informatyka kwantowa – kierunek przyszłości
- [56](#) Mikroregiony w ochronie krajobrazu i środowiska

ŚRODOWISKO

- [60](#) Biogeoeko. Doświadczając zmian klimatu
- [62](#) Turbiny wiatrowe a hałas
- [64](#) Niezwykłe grzyby
- [66](#) Bakteria – sprzymierzeniec rolników
- [68](#) Mniej światła!
- [70](#) Kąpiele w przyrodzie z pilskim UAM
- [72](#) Bezpieczne zaopatrzenie w wodę dzięki infiltracji brzegowej
- [74](#) Odkrywanie tajemnic relacji wirusów i bakterii

KALEJDOSKOP

- [76](#) Kalejdoskop: popularyzacja nauki, integracja, aktywizacja

Prof. Bogumiła Kaniewska

REKTOR UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

„
*Całe nasze życie to działanie i pasja.
 Unikając zaangażowania w działania i pasje naszych czasów,
 ryzykujemy, że w ogóle nie zaznamy życia.*
 Herodot

Szanowni Państwo,

Z ogromną przyjemnością zapraszam Państwa do lektury kolejnej edycji raportu „Uniwersytet Zaangażowany”.

Przedstawiamy w nim wybrane projekty i inicjatywy społeczności akademickiej odpowiadające na wyzwania, z którymi mierzy się współczesny świat, realizowane także wspólnie z partnerami z naszego otoczenia społeczno-gospodarczego. Ten rodzaj współpracy jest niezwykle ważny dla naszej uczelni, zapewnia bowiem dostęp do różnorodnych perspektyw, wiedzy i zasobów, otwierając nowe możliwości badawcze. Działania te wzbogacają także proces kształcenia: studentki i studenci mają możliwość zdobywania praktycznych umiejętności, mierzenia się z realnymi wyzwaniami i rozwijania swojego potencjału.

Dążymy do tego, aby Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu był uczelnią otwartą na świat, wspierającą rozwój wiedzy, innowacji i postępu społecznego, przestrzenia, w której twórczo ścierają się przełomowe idee, rodzą wartościowe projekty, miejscem, gdzie spotykają się ludzie, organizacje i instytucje.

Lektura raportu – a przedstawia on zaledwie część bardzo wielu inicjatyw realizowanych w ramach uczelni zaangażowanej – pozwala wierzyć, że jesteśmy na dobrej drodze. Mam nadzieję, że i dla Państwa opracowanie to będzie źródłem dumy i inspiracji.

Serdecznie pozdrawiam

Bogumiła Kaniewska

UAM w liczbach

20

wydziałów

1 148

doktorantów
i doktorantek

2 238

pracowników
i pracowniczek
administracji

4 727

publikacji naukowych

4

filie

912

słuchaczy
i słuchaczek studiów
podyplomowych

215

specjalności

741

realizowanych
projektów naukowych
i badawczych
o budżetach
> 1,305 mld zł

13 567

osób przyjętych na
studia

130

kierunków studiów

30

studiów
podyplomowych

654

studentów i studentek
zagranicznych

29 861

studentów i studentek
na studiach
stacjonarnych
i niestacjonarnych

3 016

pracowników
i pracowniczek
akademickich

253

koła naukowe

UAM W LICZBACH

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

UAM Rankingi

Ranking *Perspektyw* (2022)

3 UNIwersytet w Kraju
4 UCZELNIA w Kraju

Times Higher Education

Ranking światowy (2022)
1001-1200

Ranking światowy tematyczny

NAUKI PRZYRODNICZE	501-600
NAUKI FIZYCZNE	801-1000
PSYCHOLOGIA	501+
EDUKACJA	301-400
NAUKI SPOŁECZNE	501-600
SZTUKA I HUMANISTYKA	301-400

IMPACT Ranking

801-1000

DOBRA JAKOŚĆ EDUKACJI (SDG 4)	401-600
MNIEJ NIERÓWNOŚCI (SDG 10)	301-400
DZIAŁANIA W DZIEDZINIE KLIMATU (SDG 13)	401-600
PARTNERSTWA NA RZECZ CELÓW (SDG 17)	301-400

QS

Ranking światowy (2022)
801-1000

Ranking światowy tematyczny

JĘZYKOZNAWSTWO	201-250
JĘZYK ANGIELSKI I LITERATURA ANGLOJĘZYCZNA	201-250
JĘZYKI WSPÓŁCZESNE	301-330
SZTUKA I HUMANISTYKA	=323
CHEMIA	501-550
BIOLOGIA	451-500
ARCHEOLOGIA	151-200

Ranking Szanghajski

Ranking światowy (2022)
901-1000

Ranking światowy tematyczny

NAUKI PRZYRODNICZE	
EKOLOGIA	201-300
NAUKI SPOŁECZNE	
HOTELARSTWO I TURYSTYKA	201-300

Green Metric (2022)

299

US Best News

Ranking światowy (2022)
817

Ranking światowy tematyczny

SZTUKA I HUMANISTYKA	210
ŚRODOWISKO / EKOLOGIA	361
NAUKI O ZIEMI	316
CHEMIA MATERIAŁOWA	537
NAUKI PRZYRODNICZE	385
CHEMIA	566
CHEMIA FIZYCZNA	454
FIZYKA	664
NAUKI SPOŁECZNE I ZDROWIE PUBLICZNE	497

CZŁO- WIEK

Uniwersytet to przede wszystkim ludzie – zarówno ci, którzy stanowią społeczność akademicką, jak i ci, których różnorodne działania uczelni dotyczą. Sukces uczelni w znaczący sposób zależy od zaangażowanych, wzajemnie powiązanych i otwartych społeczności.

Dr Magdalena Sadowska, Martyna Sujak, Karolina Pieterek, Karolina Jurga, Natalia Janczak, wyżej Piotr Filipowski

Tato, wracaj

Członkowie Koła Naukowego Penitencjarystyki „Ex Lege”, działającego przy Zakładzie Penitencjarystyki Wydziału Studiów Edukacyjnych, prowadzą warsztaty dla mężczyzn odbywających karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w Rawiczu.

CZŁOWIEK

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

> Dla osób pozbawionych wolności rodzina stanowi łącznik ze światem i nierzadko jest czynnikiem determinującym sukces w procesie resocjalizacji i powrotu do społeczeństwa.

Zajęcia te są realizowane jako część programu „Tato, wracaj!”, prowadzonego w rawickiej jednostce. Celem programu jest wspieranie osób pozbawionych wolności w wypełnianiu roli rodzica – kształtowaniu ról rodzicielskich oraz pielęgnowaniu więzi z ich najbliższymi. Członkowie koła i jednocześnie studenci pedagogiki o specjalności resocjalizacja: Martyna Sujak, Piotr Filipowski, Karolina Pieterek, Karolina Jurga i Natalia Janczak, pod opieką dr Magdaleny Sadowskiej, pracują z ojcami nad kształtowaniem ich kompetencji rodzicielskich w obszarach komunikacji z dzieckiem, rozwiązywania konfliktów rodzinnych, wprowadzania elementów kontroli zachowania opartej na zaufaniu oraz dostarczają wiedzy na temat rozwoju dzieci w różnych okresach rozwojowych. Współpraca przy programie trwa od 2022 roku, a zajęcia odbywają się w Zakładzie Karnym (w czasie pandemii koronawirusa prowadzone były w formie zdalnej). Z propozycją włączenia się w oddziaływania wobec ojców zwrócił się do opiekuna koła wychowawca penitencjarny odpowiedzialny za prowadzenie programu. Jest to kolejny element współpracy koła z Zakładem Karnym, która trwa od 2015 roku.

Zrozumienie zachowania dziecka i jego uwarunkowań, dostosowanie własnych reakcji do potrzeb dziecka ułatwia budowanie i utrzymywanie więzi, które w zakładzie karnym często ulegają rozluźnieniu. Wartość poruszanych zagadnień dostrzegają sami ojcowie, biorąc aktywny udział w warsztatach, dopytując o możliwości poszerzenia wiedzy i umiejętności, dzieląc się zdobytymi informacjami z najbliższymi. Jednocześnie dla studentów warsztaty stanowią okazję do sprawdzenia swojej wiedzy i kompetencji w pracy z osobami pozbawionymi wolności, którą to pracę mogą podjąć po ukończeniu studiów.

Przed wejściem do zakładu karnego od lewej: Karolina Jurga, Natalia Janczak, Piotr Filipowski, Martyna Sujak, Karolina Pieterek

Dr Anna Olejnik

Nowa odsłona filtrów UV

Rak skóry stanowi ponad 30% rozpoznawanych nowotworów. Za jeden z głównych czynników sprzyjających powstawaniu zmian nowotworowych skóry uważa się ekspozycję na promieniowanie słoneczne.

> **W związku z tym istnieje potrzeba stworzenia nowych wielkocząsteczkowych filtrów UV, które nie będą przenikać przez skórę, będą fotostabilne i nietoksyczne.**

Stąd tak ważna jest ochrona przed szkodliwym promieniowaniem ultrafioletowym i stosowanie kremów przeciwsłonecznych, zawierających filtry UV. Związki te można podzielić na dwie grupy: nieorganiczne, zwane także fizycznymi, działające na zasadzie odbijania lub rozpraszania promieniowania UV, oraz organiczne, inaczej chemiczne, które absorbują promieniowanie ultrafioletowe ze względu na obecność w ich strukturze pierścieni aromatycznych. Mają one zdolność oddawania zaabsorbowanej energii w postaci ciepła lub reakcji fotochemicznych. Niektóre filtry organiczne mogą przenikać do głębszych warstw skóry i ulegać fotodegradacji, powodując alergię, zapalenie skóry, reakcje toksyczne lub inne działania niepożądane. Mogą także negatywnie wpływać na środowisko wodne, powodując obumieranie raf koralowych.

Temu zagadnieniu poświęcony jest projekt dr Anny Olejnik pt. „Technologia otrzymywania wielkocząsteczkowych filtrów UVA/UVB dla nowoczesnych preparatów kosmetycznych”, na który naukowczyni otrzymała grant NCBR wartości 1,5 miliona złotych. Zespół przeprowadza syntezę oraz charakterysty-

kę nowych związków, mających pełnić w układach emulsyjnych rolę zarówno filtra UV, jak i emulgatora. W projekcie planowane są również testy fototoksyczności tych związków. Kolejnym etapem badań będzie wprowadzenie ich do kremów i – po otrzymaniu zgody komisji bioetycznej – rozpoczęcie fazy testów aplikacyjnych. Projekt skierowany jest przede wszystkim do producentów surowców kosmetycznych. To oni w dalszej kolejności musieliby wykupić licencje i następnie przeprowadzić dodatkowe badania. Ich koszty są bardzo duże, jednak już teraz wiele firm wykazuje zainteresowanie tymi badaniami i nowymi filtrami UV, a więc jest możliwość zaistnienia synergii między nauką a przemysłem – co dobrze rokuje dla sukcesu projektu.

Na dole od lewej: Marta Szocik, Julia Leśniewska,
na górze od lewej: Klaudia Krysiak, dr Anna Olejnik, Jagoda Karaś

Dr Jarosław Grobelny

Dobrostan i zespoły w różnych formach pracy

Ostatnie lata i pandemia doprowadziły do trwałych przemian w sposobie pracy i funkcjonowania zespołów pracowniczych – istotnie upowszechniły się zespoły hybrydowe oraz zdalne. Mając na uwadze te trendy, naukowcy z UAM zrealizowali projekt badawczy „Dobrostan i zespoły”, który miał pomóc zrozumieć, jak dbać o pracowników wykonujących swoją pracę w różnych formach.

> Dla dobrostanu osób pracujących w mieszanych, tzn. hybrydowych, zespołach żaden czynnik nie był tak ważny, jak elastyczność pracy.

Badanie zostało przeprowadzone na grupie niemal 1300 osób pracujących, pochodzących głównie z Polski i USA. Naukowcy zbadali dobrostan ankietowanych, tzn. to, czy praca wiązała się dla nich z pozytywnymi odczuciami i opiniami oraz brakiem negatywnych emocji podczas jej wykonywania. Następnie sprawdzono 26 ważnych elementów związanych z organizacją i warunkami pracy (np. stanowisko pracy lub komunikacja w zespole).

Badacze ustalili, że dla pracowników z tradycyjnych, stacjonarnych zespołów relatywnie najważniejsze jest zadowolenie z wyposażenia i jakości stanowiska pracy. Jednocześnie, co zaskakujące, elementy te były oceniane przez ludzi pracujących w biurze gorzej niż przez ich zdalnych kolegów i koleżanki. Wyniki badania sugerują więc, że zarządzając tradycyjnymi zespołami, warto rozważyć zwiększanie autonomii pracowników w taki sposób, aby mogli oni w pewnym zakresie decydować o wyposażeniu własnego miejsca pracy.

Zapewnianie możliwie wielu rozwiązań z tego zakresu powinno przyczynić się do poprawy komfortu i zdrowia takich osób znacznie bardziej niż inwestowanie w ich stanowiska pracy czy zajmowanie się kwestiami komunikacji i relacji w zespole. Wreszcie, dla osób pracujących w zespołach wirtualnych (czyli takich,

w których każdy pracuje zdalnie) najważniejsze okazały się relacje i komunikacja z osobą bezpośrednio zarządzającą zespołem. Im częściej pracownicy i pracowniczki z zespołów wirtualnych mogli komunikować się przy włączonych kamerkach, tym lepiej się czuli.

Badanie zostało zrealizowane przez zespół z Wydziału Psychologii i Kognitywistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, który prowadził dr Jarosław Grobelny – psycholog biznesu

Okładka raportu

CZŁOWIEK

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Prof. UAM Jędrzej Kociński

Nowa metoda diagnozowania choroby Alzheimera

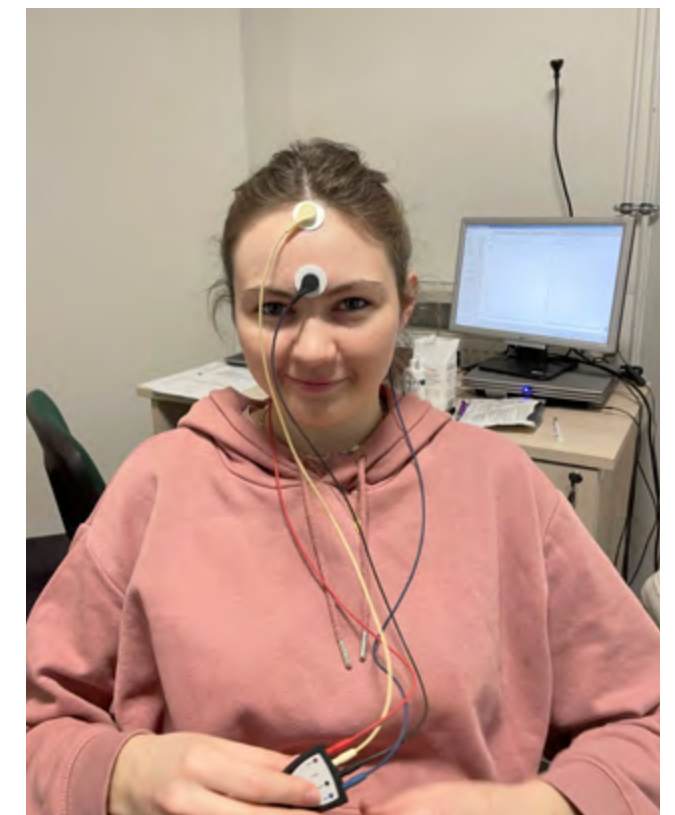
Organizacja Alzheimer's Disease International (ADI) szacuje, że dziś tylko na chorobę Alzheimera na świecie choruje od 15 do 21 milionów ludzi, a w Polsce ta liczba przekroczyła już 350 tysięcy.

> **Sukcesem dla autorów projektu będzie sytuacja, w której opracowane przez zespół testy będą mogły być użyte w badaniach przesiewowych i pozwolą wstępnie identyfikować osoby wymagające dalszej specjalistycznej diagnostyki, bardziej skomplikowanych badań.**

Choroba Alzheimera to podstępne schorzenie, a proces leżący u jej podłoża rozpoczyna się dekady przed wystąpieniem pierwszych objawów choroby. Jest to tak zwana utajona (prodromalna) faza choroby – wyjaśnia prof. UAM Jędrzej Kociński, członek kilkunastoosobowego interdyscyplinarnego zespołu, reprezentujący UAM w ramach Alzheimer Prediction Project. W większości chorób rozpoznanie postawione na jak najwcześniejszym etapie ma fundamentalne znaczenie dla rokowania, ale również dla możliwości odkrycia nowych metod terapii. Wszyscy mamy nadzieję, że prędzej czy później będziemy dysponować skutecznym lekiem, jednak może się okazać, że największą barierą w jego zastosowaniu będzie dostęp do wczesnej diagnostyki – obecnie drogiej i trudno osiągalnej.

Opracowanie nowej, bezinwazyjnej metody diagnozowania choroby Alzheimera na jej wczesnym etapie to cel projektu badawczego, który prowadzą wspólnie: lekarze specjaliści z dziedziny neurologii i psychiatrii oraz naukowcy z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Politechniki Poznańskiej. Metoda ta opiera się na przeprowadzeniu licznych testów u osób we wczesnej fazie choroby. Testy te polegają na rozwiązywaniu zadań kognitywnych,

oglądaniu, słuchaniu i reagowaniu na różne bodźce psychofizyczne, badaniu wzrokowej i słuchowej orientacji przestrzennej, analizie spostrzegania różnic między obrazami i dźwiękami, zapamiętywania układów graficznych itp. W ramach badania eliminowane będą także potencjalne nieprawidłowości we wzroku i słuchu, które mogłyby wpływać na wyniki testów sprawności umysłowej.

Magistrantka Katedry Akustyki, Magdalena Puchalska, w trakcie weryfikacji wyników grupy kontrolnej

Natalia Różycka

O logopedii słów kilka

Komunikacja jest niezwykle istotna dla naszego funkcjonowania w społeczeństwie. Dzięki niej możemy dzielić się informacjami, wyrażać siebie, swoje potrzeby i myśli, a także wchodzić w interakcje z innymi. Jest nie tylko środkiem przekazu wiedzy, ale także kluczowym elementem budowania relacji, wyrażania emocji i zrozumienia.

> **Wszystkie te działania popularyzatorskie, zarówno w przestrzeni uniwersyteckiej, jak i internetowej, zwiększają dostęp i ułatwiają zdobycie wiedzy na tematy logopedyczne.**

Zaburzenia mowy i języka, z którymi na co dzień mierzą się zarówno dzieci, jak i dorośli, mogą wpływać negatywnie na zdolność jednostki do skutecznej komunikacji (werbalnej i pozawerbalnej), na jej rozwój osobisty, edukację, relacje społeczne i zawodowe. To tylko część obszarów, którymi zajmuje się logopedia.

Logopedyczne Koło Naukowe FiloLOG podejmuje różne inicjatywy, popularyzujące wiedzę o logopedii oraz podnoszące świadomość społeczną na temat zaburzeń mowy i języka oraz dostępności narzędzi i terapii służących pokonywaniu tych trudności. Członkinie koła organizują warsztaty dla dzieci i dorosłych, a także przygotowują kampanię uświadamiającą na temat afazji, publikując posty na profilu facebookowym koła, dotyczące zagadnień takich jak diagnoza i terapia dysleksji, dyspraksji, afazji czy specyficznych zaburzeń języka u dzieci (SLI).

Członkinie koła angażują się również w działalność wolontariacką, prowadząc indywidualne zajęcia terapeutyczne z dziećmi i dorosłymi z zaburzeniami mowy i języka. Nieustannie poszerzają swoją wiedzę i umiejętności, biorąc udział w szkoleniach, konferencjach i seminariach oraz współpracując ze specjalistycznymi instytucjami i organizacjami, między innymi z Fundacją ORCHidea, ze Stowarzyszeniem Afazja, z Gabinetem Logopedycznym LOGOTOM i licznymi placówkami terapeutycznymi.

Szczególnym osiągnięciem koła jest organizacja cyklicznej Studenckiej Konferencji Logopedycznej – wiem, wykorzystuję, działam. Jest to wydarzenie o zasięgu ogólnopolskim, zrzeszające członków logopedycznych kół naukowych z różnych uniwersytetów.

Opiekun naukowy koła: prof. UAM dr hab. Jolanta Sławek.

Przewodnicząca: Natalia Różycka.

Członkinie: Natalia Bednarska, Anna Dominikowska, Alicja Pietryga-Hoffmann, Katarzyna Szczepara, Oliwia Woźniak, Aleksandra Prusak, Wiktoria Trzcńska, Sabina Kardacz, Jowita Rutecka, Oliwia Rojek, Natalia Kosmala, Wiktoria Łodyga, Zuzanna Tyma, Justyna Gwoździk

Zespół Logopedycznego Koła Naukowego FiloLOG

Od lewej: Dawid Pylak, Mikołaj Mumot, Anna Schmidt-Fiedler, Michał Musiałowicz, Karolina Pierzchalska, dr Anna Ratajczak, Mateusz Cwojdzński, Paweł Rostecki

Wolontariat łączy ludzi

Wolontariat studencki i pracowniczy zyskuje w ostatnich latach na popularności – jest częstym wyrazem społecznej odpowiedzialności instytucji, organizacji i firm. Dla studentów, oprócz satysfakcji z zaangażowania w sprawy społecznie istotne, jest doskonałą okazją do zdobywania nowych kwalifikacji, rozwijania zainteresowań, poznawania ludzi – w tym potencjalnych pracodawców.

CZŁOWIEK

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

> Znalezienie ciekawej oferty wolontariatu i odpowiednich wolontariuszy nie zawsze jest łatwe, jak się okazało podczas warsztatów organizowanych przez centrum PISOP dla Miasta Poznania.

Temu wyzwaniu postanowiły zaradzić: Anna Schmidt-Fiedler – koordynatorka inicjatyw społecznych na UAM, dr Anna Ratajczak i Karolina Pierzchalska – studentka ostatniego roku Pedagogiki, obie aktywnie działające w VOLONTARIO. Jest to Wydziałowe Centrum Wolontariatu działające prężnie na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM od 2005 roku. Panie wypracowują założenia do narzędzia internetowego, które umożliwi skuteczne łączenie potencjalnych wolontariuszy z organizacjami, instytucjami czy firmami ich potrzebującymi.

Rozwiązanie od strony technologicznej programuje grupa studentów z zacięciem społecznym Wydziału Matematyki i Informatyki: Dawid Pylak, Paweł Rostecki, Mikołaj Mumot, Michał Musiałowicz, Mateusz Cwojdzński, którzy zadanie to wykonują pod opieką prof. UAM Jacka Marciniaka w ramach ich projektu inżynierskiego. W czerwcu, podczas Poznańskich Targów Wolontariatu organizacjom pozarządowym została pokazana pierwsza wersja narzędzia. Prezentacja spotkała się z dużym zainteresowaniem – jesienią odbędzie się faza testów, a wdrożenie gotowego narzędzia zaplanowane jest na początek 2024 roku. Grupa Volontario zgodziła się, aby aplikacja nosiła tę samą nazwę.

Inicjatywa ta realizowana jest w ramach tzw. modelu Science Shop, promującego społeczną użyteczność projektów i prac dyplomowych studentów. Pokróćcie – projekty te realizowane są w odpowiedzi na potrzeby i zapytania zgłaszane przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego w ścisłej współpracy z instytucją zlecającą.

Prezentacja podczas Poznańskich Targów Wolontariatu

Mgr Anna Rutz i dr hab. Karolina Ruta-Korytowska

Na granicy dwóch światów – osoby słabosłyszące

Bycie słabosłyszącym to bycie niewidzialnym zarówno w społeczeństwie słyszących, jak i głuchych. Słabosłyszący bowiem to ktoś, kto słyszy za dużo, aby móc należeć do kultury głuchych, ale jednocześnie za mało, aby być w pełni włączonym do świata słyszących. Fakt ten powoduje, że osoby te często stoją „pomiędzy”.

CZŁOWIEK

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

> Zakład Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego i Onomastyki, Instytut Filologii Polskiej (dr hab. Karolina Ruta-Korytowska) oraz Koło Miłośników Języka Papillon (mgr Maria Sadowska), przy pomocy pracowników Biura Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami UAM, postanowił zorganizować międzynarodową konferencję „Language-Identity-Hard of Hearing”.

Była to pierwsza w historii konferencja na UAM w całości poświęcona społeczności osób słabosłyszących w różnych jej wymiarach (lingwistycznym, socjologicznym, politologicznym, prawnym, etnokułturowym, pedagogicznym). Organizatorzy zapewnili tłumaczy języka angielskiego i polskiego języka migowego oraz stenotypistów w języku angielskim i polskim.

Konferencja podejmowała temat tożsamości i języka osób słabosłyszących, który do tej pory nie był przedmiotem zainteresowań naukowych. Spotkanie to było okazją do wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami środowiska akademickiego: lingwistami, nauczycielami, wykładowcami, tłumaczami, ekspertami w dziedzinie dostępności, osobami słabo/niedosłyszącymi i ich sojusznikami oraz wszystkimi zainteresowanymi tematem ubytku słuchu i jego wpływu na język i/lub tożsamość z wielu krajów.

Konferencja miała na celu:

- określenie statusu osób słabosłyszących w literaturze, kulturze, prawie oraz społeczeństwie,
- zbadanie zagadnienia tożsamości osób słabosłyszących,
- wymianę doświadczeń uczestników konferencji z różnych państw i wskazanie różnic i podobieństw w postrzeganiu osób słabosłyszących w różnych kulturach i językach,

- podjęcie dyskusji o metodach uczenia się i nauczania języka narodowego przez osoby słabosłyszące,
- zaproponowanie zwrotu lingwistyczno-kulturowego w badaniach nad osobami z uszkodzeniem słuchu.

Wydarzenie dofinansowane ze środków unijnych realizowano w partnerstwie z następującymi organizacjami: „SUITA” Stowarzyszenie Mówiących Osób Niedosłyszących i Użytkowników Implantów Słuchowych, EFHOH – European Federation of Hard of Hearing People, International Federation of Hard of Hearing Young People, Fundacja Kultury bez Barier.

Wystąpienie w ramach konferencji

Prof. UAM Magdalena Biniś-Szkopek

Polskie królowe – współtwórczynie dziejów Polski

Projekt realizowany przez prof. UAM Magdalenę Biniś-Szkopek z Wydziału Historii dotyczy badania wpływu królowych (zdecydowanie słabiej zbadanego w porównaniu do biografii królów) w dziejach politycznych, społecznych i kulturalnych Polski.

> Projekt przywraca władczyniom należne miejsce w historii Polski i ukazuje ich wpływ na rozwój państwa oraz kształtowanie się politycznych, społecznych i kulturalnych wzorców.

Wpisuje się on w tzw. nurt queenship, czyli królewskość i role królowych w państwie, rodzinie i przestrzeni reprezentacyjnej.

Projekt skupia się na królowych okresu Jagiellonów, władczyniach z XV i XVI wieku – takich jak Jadwiga Andegaweńska, Elżbieta Rakuszanka i Anna Jagiellonka. Badacze planują prześledzić itineraria podróży królewskiej pary, zidentyfikować członków dworu królowej oraz przyrzeć się historii emocji i osobistym relacjom. W ramach projektu zostaną przeprowadzone wyjazdy badawcze do Szwecji, Wiednia i Pragi, a także kwerendy w Archiwum Głównym Akt Dawnych i w archiwach w Krakowie.

Badacze mają nadzieję dokonać odkryć na podstawie materiałów źródłowych, które nie zostały jeszcze w pełni opracowane. Finalnym rezultatem projektu będzie wspólna książka opisująca wyniki badań, wydana w języku angielskim, aby zainteresować również odbiorców spoza Polski. Projekt zakłada zakończenie prac i publikację najpóźniej w roku 2027. Królową, na której projekt skupia się szczególnie, jest Elżbieta Rakuszanka – żona Kazimierza Jagiellończyka, z którym miała trzynaścioro dzieci. Mimo początkowych trudności i niechęci króla do małżeństwa, dzięki wsparciu teściowej – Zofii Holszańskiej, ostatecznie Elżbieta zbudowała silne i bliskie relacje z mężem, o czym świadczą jej długotrwałe panowanie

i liczne potomstwo. Elżbieta miała również istotny wpływ na kulturę i relacje międzynarodowe, utrzymując kontakty z elitą europejskiego świata polityki i kultury.

Dzięki niemu królowe polskie staną się bardziej widoczne i docenione jako ważne postacie, które przyczyniły się do kształtowania historii kraju. Uwzględnienie ról kobiecych w historii pozwala na przywrócenie równowagi i sprawiedliwości historycznej, a także na ujawnienie niewidocznych lub niedocenianych aspektów kobiecego doświadczenia.

Elżbieta Rakuszanka, królowa polska i wielka księżna litewska w l. 1454–1492

Prof. UAM Anna Szczepaniak-Kozak i prof. UAM Emilia Wąsikiewicz-Firlej

Zróżnicowanie kulturowe i językowe uczniów

W obliczu zwiększającej się skali migracji – ekonomicznych oraz tych będących efektem konfliktów zbrojnych – w szkołach coraz większa liczba uczniów mówi innymi językami niż język edukacji szkolnej kraju, w którym przebywa.

CZŁOWIEK

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

> Odpowiedzią na rosnące zróżnicowanie kulturowe i językowe w szkołach europejskich jest projekt MaMLiSE: „Majority and Minority Languages in School Environment: Helping teachers, pupils and parents”.

Jest to inicjatywa przygotowana na Wydziale Neofilologii UAM, w Instytucie Lingwistyki Stosowanej, finansowana z Programu Erasmus+, realizowana w latach 2020-2023 w konsorcjum międzynarodowym obejmującym partnerów z Polski, Niemiec, Grecji i Irlandii.

Jak zapewnia prof. UAM Anna Szczepaniak-Kozak, koordynatorka projektu, „każde doświadczenie edukacyjne ma znaczenie i jest cenne, nawet jeśli dziecko nie opanowało jeszcze języka edukacji szkolnej w stopniu zaawansowanym”. Wspieranie wielojęzyczności i dialogu interkulturowego ma pozytywny wpływ na proces nauczania i uczenia się, a także na rozwój społeczny i osobisty uczniów. Celem projektu MaMLiSE jest zatem przygotowanie nauczycieli do efektywnej pracy w klasach zróżnicowanych pod względem językowym. Jest to możliwe dzięki przygotowaniu:

- podręcznika dla nauczycieli,
- kursu elearningowego zawierającego dziesięć warsztatów,
- rekomendacji,
- publikacji naukowych,
- materiałów popularnonaukowych dla rodziców dzieci wielojęzycznych.

Dzięki nim nauczyciele i rodzice będą lepiej przygotowani do radzenia sobie z wyzwaniami związanymi z wielojęzycznością i różnorodnością kulturową podczas aktywności szkolnej dzieci.

W czasie warsztatów nauczyciele i rodzice mogą przyswoić najnowszą wiedzę i zdobyć cenne wskazówki z zakresu wychowania ku wielojęzyczności. Spotkania dodatkowo umożliwiają dzielenie się doświadczeniami i otrzymywanie wsparcia w zakresie wszechstronnego rozwoju dziecka w nowym środowisku szkolnym. Dzięki temu dzieci z doświadczeniem migracji mogą stawać się i czuć pełnoprawnymi członkami społeczności szkolnej, a szkoły stają się bardziej przyjazne i dostosowane do potrzeb uczniów z różnych środowisk językowych i kulturowych. Szczegółowe informacje i materiały edukacyjne na stronie <http://mamlise.home.amu.edu.pl/>

Spotkanie konsorcjum projektu MaMLiSE

Dr Anna Jelec i dr Olga Witczak

Tłumaczymy o komputerach kwantowych

Dzięki staraniom dr Anny Jelec i dr Olgi Witczak z Wydziału Anglistyki UAM osoby studiujące na kierunku tłumaczenie kreatywne i specjalistyczne mają okazję rozpocząć współpracę z firmą IBM.

CZŁOWIEK

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

➤ „Jeśli tłumacz nie wie, o co chodzi w tekście, to nikt się tego nie dowie z tłumaczenia”.

Komputery kwantowe zrewolucjonizują naukę. Ponieważ przypominają naturalne zachowanie cząsteczek, można dzięki nim badać działanie nowych leków czy tworzyć dynamiczne modele klimatu, a kwantowe protokoły zwiększają bezpieczeństwo sektora bankowości i finansów. To dlatego na UAM utworzono właśnie studia inżynierskie z tej dziedziny we współpracy z IBM Quantum Hub. Młodzi inżynierowie i inżynierki pracują z wykorzystaniem dostępnego w trybie open source oprogramowania Qiskit. Dokumentacja projektu jest jednak napisana po angielsku, a dotychczas tłumaczeniem zajmowali się amatorsko użytkownicy na zasadzie crowdsourcingu.

Czy to faktycznie przeszkoda? Powszechnie panuje przekonanie, że w XXI wieku każdy powinien znać angielski w stopniu komunikatywnym. Szeroko dostępne narzędzia do tłumaczenia automatycznego pozwalają przetłumaczyć praktycznie dowolny tekst. Jednak znać angielski a znać angielski, aby dobrze przetłumaczyć tekst, to dwie różne sprawy – do tłumaczenia instrukcji obsługi komputera kwantowego warto zaangażować fachową pomoc.

Na tej podstawie rozpoczęła się współpraca pomiędzy Wydziałem Anglistyki a firmą IBM. Na wstępie przedstawiciel firmy dr Piotr Biskupski przybliżył uczestnikom kursu podstawy działania komputerów kwantowych. Po przeszkoleniu z wykorzystania platformy do tłumaczeń CROWDIN uczestnicy i uczestniczki kursu tłumaczą dokumentację. Zanim tekst zostanie udostępniony użytkownikom, zostaje sprawdzony pod względem językowym (przez prowadzącą kurs) oraz merytorycznym (przez IBM). W ten sposób praca anglistów służy upowszechnieniu wiedzy o komputerach kwantowych. Sami tłumacze natomiast mogą uzyskać od IBM odznakę poświadczającą ich tłumaczeniowe kompetencje.

Doktor Biskupski pisze o naszej współpracy: „Okazało się, że możliwe jest super ciekawe połączenie technologii i anglistyki z tłumaczeniami maszynowymi w ramach zajęć”.

Logo kursu na platformie e-learningowej moodle – opracowanie O. Witczak

Prof. UAM Monika Browarczyk

E-hindi dla Ciebie

Na UAM powstaje platforma do nauki języka hindi w ramach projektu zainicjowanego przez pracowników Instytutu Orientalistyki Wydziału Neofilologii UAM realizowanego we współpracy z Grupą AF.

> **Celem przedsięwzięcia jest stworzenie multimedialnej platformy, z której bezpłatnie korzystać będzie mogła każda osoba chcąca nauczyć się języka hindi oraz pragnąca zgłębić tajniki kultury Indii.**

Platforma będzie oferować 28 lekcji hindi zawierających również materiały dotyczące kulturowych, społecznych, etycznych i prawnych uwarunkowań związanych z zawodowym wykorzystaniem znajomości tego języka. W każdej lekcji są dwa dialogi, dwa teksty, słówka, nagrania audio wszystkich tekstów, ćwiczenia oraz ciekawostki. Będzie też możliwość sprawdzenia wykonanych zadań, a dodatkową motywacją będzie system grywalizacji – nauki poprzez zabawę i rywalizację z innymi uczącymi się.

„W innowacyjny sposób połączymy tradycyjne metody nauki, interaktywne techniki nauki pisma dewanagari, poszerzenia słownictwa oraz budowania kompetencji komunikacyjnych. Materiały edukacyjne będą promowały tolerancję, włączymy treści wielokulturowe i równościowe” – mówi prof. UAM Monika Browarczyk, kierowniczka Zakładu Azji Południowej Instytutu Orientalistyki UAM i koordynatorka projektu.

Inicjatywa adresowana jest głównie do osób aktywnych zawodowo, realizujących cele biznesowe (organizacje i korporacje międzynarodowe, organizacje NGO, biura tłumaczeń, instytucje kultury, biura turystyczne), nauczycieli akademickich, studentów chcących poznać hindi w celach związanych z podjęciem pracy i budowaniem kariery. Platforma będzie umożliwiać rozwój kompetencji językowych również wśród osób anglojęzycznych, ponieważ będzie dostępna w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej. Premiera platformy planowana jest na koniec listopada 2023 r. – projekt E-HINDI zdobył dofinansowanie z grantów Islandii, Liechtensteinu i Norwegii, EOG w ramach Komponentu III: PROGRAM EDUKACJA, „Współpraca instytucjonalna na rzecz poprawy jakości i dopasowania kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) oraz kształcenia ustawicznego”. Operatorem programu jest Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

Prezentacja projektu

Prof. Piotr Wierchoń

Od legendy miejskiej do *fake news*

Niemожność, tudzież trudność odróżnienia prawdy od fałszu w sferze masowej informacji jest jednym z poważniejszych współczesnych wyzwań. Odpowiedzią na tę kwestię jest projekt pod tytułem „Od legendy miejskiej do fake news. Globalny detektor współczesnego fałszu”.

> „Łatwiej jest oszukać ludzi niż przekonać ich, że zostali oszukani” – Mark Twain.

Celem przedsięwzięcia jest zakrojona na dużą skalę wspomagana komputerowo analiza tekstów polskich ze szczególnym uwzględnieniem treści internetu. Analiza ta jest prowadzona pod kątem występowania w tekście wiadomości o charakterze fake newsów i motywów sensacyjnych. Jej rezultatem będzie stworzenie i udostępnienie rozwiązań metodologicznych, które staną się podstawą dla stworzenia narzędzia do badań nad tymi aspektami polskiej infosfery. Tu właśnie spotyka się tradycja filologiczna z przyszłością informatyczną.

Postrzeganie i interpretowanie świata za pomocą kategorii sensacyjnych (np. spiszek, anomalia, tajny związek, omen, cudowny znak, halucynacja, działanie „obcych” lub sił nadprzyrodzonych, plaga, upadek obyczajów itp.) jest ważnym i słabo rozpoznanym elementem myślenia tradycyjnego, które jest obecne od wieków w naszej kulturze, a zarazem wciąż odgrywa istotną rolę w wielu obszarach życia społecznego. Badania nad tym nurtem informacji przyczynią się więc do lepszego zrozumienia niektórych fenomenów współczesności.

Rezultatem projektu będzie system DETEKTOR – klasyczny klasyfikator, czyli system pokazujący, na ile procent dana informacja jest fake news. Budowane narzędzia w istotny sposób wzbogacą warsztat wielu dyscyplin humanistycznych. Projekt realizowany jest z uwzględnieniem najnowszych metod czy konkretnych rozwiązań badawczych, informatycznych – w tym uczenia maszynowego.

Planuje się udostępnienie narzędzia po zakończeniu trwania projektu. Dofinansowanie ze środków konkursu INFOSTRATEG I: Zaawansowane technologie informacyjne, telekomunikacyjne i mechatroniczne – Weryfikowanie źródeł informacji i detekcja fake newsów. Projekt realizują w latach 2022-2025 pracownicy wydziałów: WNPIID, WMiI, Neofilologii, a kierownikiem jest prof. Piotr Wierchoń z Centrum Sztucznej Inteligencji UAM.

Mgr Anna Młynarczyk

Częstujcie się wiedzą!

Popularyzacja nauki i sztuki jest bardzo ważną częścią misji UAM. Największym wydarzeniem skupiającym wydziały i jednostki ogólnouczelniane naszego uniwersytetu, realizowanym dodatkowo w konsorcjum dziewięciu uczelni, jest Poznański Festiwal Nauki i Sztuki.

> Tym, co czyni doświadczenie najbardziej wartościowym, jest możliwość spotkania z drugim człowiekiem, który dzieli się swoją pasją i czasem, aby inni mogli zajrzeć do świata nauki i sztuki.

Wydarzenie to powstało z pasji i potrzeby dzielenia się wiedzą i doświadczeniem, a przede wszystkim w związku z misją przybliżania nauki w sposób dostępny dla wszystkich. Wyrównywanie szans jest bowiem ważnym elementem pracy na rzecz popularyzacji nauki i sztuki. Festiwal przez lata był i jest miejscem bezpośrednich spotkań naukowców, dydaktyków i praktyków z młodymi odbiorcami, którzy skierowali swoje kroki w stronę naukowej sceny. Bez względu na wiek i doświadczenie w trakcie trwania festiwalowych dni każdy, kto zdecyduje się poświęcić swój czas na odkrywanie piękna dziedzin nauki i sztuki, może nie tylko posłuchać, zobaczyć, ale przede wszystkim doświadczać obcowania z nauką i sztuką na najwyższym poziomie.

Festiwalowe wydarzenia są tak zaplanowane, aby uczniowie, podopieczni, dzięki zaangażowaniu nauczycieli i opiekunów, mogli w nich uczestniczyć w ramach zajęć szkolnych. Hasło przewodnie 26. edycji PFNiS brzmiało: „Śmiało, odkrywaj świat”. Zaproprowano 600 wydarzeń na żywo przygotowanych przez 9 partnerów, dzięki zaangażowaniu ponad 1000 osób, naukowców, doktorantów, studentów, dydaktyków i pracowników administracji. Głównym koordynatorem wydarzenia jest UAM, a dyrektorką festiwalu jest Anna Młynarczyk, pracowniczka Centrum Marketingu UAM.

Festiwal to budowanie relacji, kumulacja niesamowitych emocji i oczywiście wspaniała zabawa z nauką i sztuką. Oferta warsztatów, pokazów, gier i wielu innych aktywności prezentowana jest w Poznaniu, Słubicach, Gnieźnie, Kaliszu i Pile. W 2023 roku udział w festiwalu wzięło ponad 14 000 osób. Kolejna, 27. edycja już w kwietniu 2024 roku.

W ofercie UAM można znaleźć również inne cenne inicjatywy popularyzujące wiedzę, proponowane przez wydziały i filie uczelni, na przykład Noc Biologów, Muzeów, Bibliotek, Naukowców czy Kolorowy Uniwersytet.

Młodzi uczestnicy festiwalu z opiekunami

Od lewej: Karol Idaszak, Tomasz Grzybowski, Mateusz Tylka, Mikołaj Pokrywka

Studenci programują dla zdrowia

Grupa studentów z Centrum Sztucznej Inteligencji UAM otrzymała wyróżnienie w ramach e-Health Hackathon, organizowanego przez Roche Polska, Janssen Polska, we współpracy z Federacją Przedsiębiorców Polskich pod auspicjami Warsaw Health Innovation Hub.

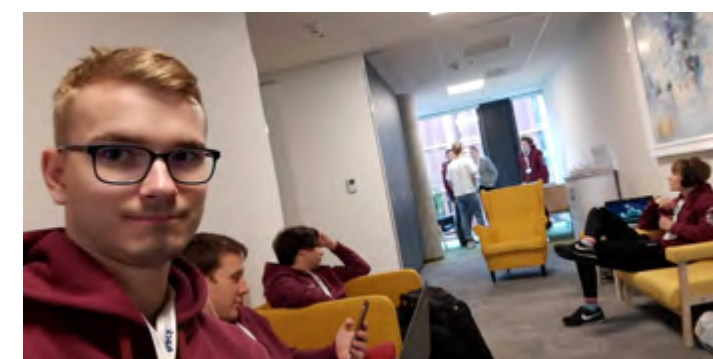
> Na początku października zespół otrzymał wyróżnienie oraz zaproszenie do prezentacji swojego rozwiązania przed ekspertami z sektora publicznego, między innymi z Agencji Badań Medycznych i Ministerstwa Zdrowia.

Hackathon odbył się w Warszawie, a w jego trakcie została zaprezentowana tematyka problemu niewydolności serca, dla rozwiązania którego szukano zastosowań nowych technologii. Po dniu, a nawet nocy, spędzonym na przygotowaniu rozwiązania, które można było konsultować ze specjalistami medykami, zespoły zaprezentowały swoje rozwiązania przed komisją.

Zespół DREAM, w którego skład wchodził Mikołaj Pokrywka, Mateusz Tylka, Karol Idaszak i Tomasz Grzybowski, zaproponował uniwersalne rozwiązanie, wpisujące się w politykę informatyzacji ochrony zdrowia w Polsce, polegające na usprawnieniu procesu zarządzania kolejkami w placówkach medycznych przy jednoczesnym gromadzeniu danych zdrowotnych. Wykorzystane w tym celu są między innymi specjalne ankiety przygotowane przed wizytami, które pacjent może wykonać w dogodnym dla siebie miejscu i czasie. Zbierane w ten sposób dane

mogą być wykorzystane do opracowania wstępnej diagnozy pacjenta, co może upraszczać jego przyjęcie w gabinecie lekarskim. Autorzy pomysłu opracowali również model diagnozy stanu zdrowia pacjenta. W efekcie projekt ma wpłynąć na efektywność służby zdrowia, skracając kolejki i polepszając jakość wizyt dzięki wprowadzonym udogodnieniom dla lekarzy.

Członkowie zespołu studiują na kierunku informatyka ze specjalizacją sztuczna inteligencja (studia magisterskie) w ramach projektu Akademia Innowacyjnych Zastosowań Technologii Cyfrowych (AI Tech), który realizowany jest w ramach konsorcjum pięciu wiodących polskich uczelni prowadzących kształcenie z informatyki.

Chwila wytchnienia w pracy nad rozwiązaniem

Dr Łukasz Rogowski

Model *Science Shop* na Wydziale Socjologii

„Rola ojca w wychowaniu dziecka”, „Emocjonalność chłopców i mężczyzn”, „Artystki a świat sztuki” – to niektóre z tematów prezentacji zrealizowanych w roku akademickim 2022/2023 przez osoby studiujące na pierwszym roku socjologii w ramach zajęć prowadzonych we współpracy z podmiotami z otoczenia społecznego.

CZŁOWIEK

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

> – Wychodzimy z założenia – mówi dr Łukasz Rogowski – że każda uczelnia, w tym UAM, jest członkiem lokalnej społeczności. Co więcej, ma wobec tej społeczności zobowiązania związane z promowaniem pozytywnych zmian społecznych oraz wspieraniem partnerów społecznych.

Punktem wyjścia jest nawiązanie współpracy z partnerami z otoczenia społecznego, w odpowiedzi na ich potrzeby, w której rezultacie powstają opracowania wykorzystywane przez nich w codziennej pracy. Taki model określany jest jako Science Shop, a na Wydziale Socjologii UAM funkcjonuje od roku akademickiego 2021/2022. Jego inicjatorami są dr Łukasz Rogowski, prodziekan ds. współpracy i rozwoju Wydziału Socjologii, oraz mgr Anna Schmidt-Fiedler, koordynatorka inicjatyw społecznych.

W roku akademickim 2022/2023 Science Shop funkcjonował między innymi w ramach zajęć ćwiczenia z wyobraźni społecznej. Współpraca była realizowana z Patrykiem Moszką, prowadzącym warsztaty równościowe dotyczące między innymi tematyki męskości, oraz z Florentyną Macioszczyk z Galerii Piramida, która w swojej pracy zajmuje się wieloaspektowymi działaniami aktywistycznymi. Przez cały semestr osoby studiujące konsultowały swoje projekty z naszymi partnerami, którzy chcieli poznać perspektywy studentów na tematy, którymi się zajmują.

W rezultacie powstało sześć projektów będących odpowiedzią na potrzeby naszych partnerów. Dzięki nim pozyskali oni informacje, które mogą wykorzystać w rozwoju swojej działalności. Projekty zostały zaprezentowane publicznie w Galerii Piramida.

– Uważam, że takie inicjatywy są bardzo potrzebne i mnie jako edukatorce antydyskryminacyjnej otworzyły oczy na to, co się dzieje w umysłach młodych ludzi. Cieszę się, że te prezentacje odbyły się w galerii i że to miejsce może się kojarzyć nie tylko ze sztuką – mówi Florentyna Macioszczyk.

Z kolei Patryk Moszka stwierdza: – Bardzo się cieszę, że temat męskości angażuje różnorodne grupy, w tym osoby studiujące socjologię. Konsultowanie projektów, które definiowały męskosc i chłopięcosc w zróżnicowany i inkluzywny sposób, było inspirującym doświadczeniem.

Prezentacje studenckie w Galerii Piramida

Od lewej: dr Jakub Jakubowski, Małgorzata Dynowska, Joanna Zielińska – ODN Poznań

Szkoła XXI wieku. Wyzwania dla nauczycieli i uczniów

System edukacji w Polsce, zdaniem ekspertów – ale także jego bezpośrednich uczestników: uczniów, nauczycieli i rodziców – wymaga wielu zmian i reform.

> Ta edycja konferencji była unikatowa z dwóch powodów. Po pierwsze, była to premierowa konferencja współorganizowana z Wydziałem Filologii Polskiej i Klasycznej. Po drugie, po raz pierwszy do udziału w wydarzeniu zaprosiliśmy uczniów z zaprzyjaźnionych szkół.

Potrzeba ta wynika z różnych czynników. Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa od wielu lat i w różnych wymiarach rozwija współpracę ze szkołami różnego szczebla. Pracownicy i studenci spotykają się z uczniami na warsztatach, wykładach i podczas turniejów debat. Jednym z efektów tej bogatej współpracy jest konferencja „Szkoła XXI wieku. Wyzwania przed nauczycielem i uczniem”.

To cykliczne wydarzenie rokrocznie integruje środowisko szkolne i akademickie. Ostatnia konferencja odbyła się 9 grudnia 2022 r. Jej tematyką, zgodnie z jednym z kluczowych obszarów tematycznych wydziału, były media uczniowskie. W wydarzeniu udział wzięli nauczyciele i uczniowie z całej Polski. W czasie, gdy młodzież chłonęła wiedzę i zdobywała umiejętności na warsztatach dziennikarskich prowadzonych przez studentów wydziałowych redakcji, studentów Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej oraz pracowników WNPiD, nauczyciele uczestniczyli w sesji plenarnej na temat tekstów w mediach, a także fact-checkingu.

Kolejnymi punktami programu były panele dyskusyjne dla uczniów i nauczycieli, w których poruszane były istotne dla mediów szkolnych kwestie. Późniejsze dyskusje szkolnego okrągłego stołu zakończyły się podsumowaniem, zapowiedzią przygotowania publikacji pokonferencyjnej, a także ogłoszeniem konkursu na reportaż uczniowski.

W konferencji udział wzięło blisko 200 uczestników. W przyszłym roku zaplanowano zaproszenie kolejnej grupy – rodziców. Wydarzenie od lat wspierane i realizowane jest we współpracy z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu.

Warsztaty z nauczycielami

MIASTO

An aerial photograph of a city, likely Poznań, showing a dense urban landscape with numerous multi-story apartment buildings. The buildings are mostly light-colored with some colorful accents. There are green spaces and trees interspersed among the buildings. In the foreground, there are parking lots and a railway track. The sky is blue with some clouds.

Nasza uczelnia jako wiodący ośrodek akademicki ma istotny wpływ na charakter miasta, katalizując i wspierając jego rozwój, będąc jednocześnie – w duchu wzajemności – beneficjentem procesów i inicjatyw mających miejsce w otoczeniu uczelni.

Dr inż. Adam Wronkowski i dr inż. Przemysław Ciesiółka

Poznańska akademie przestrzeni

Percepcja otoczenia i jego wpływ na nasze życie to projekt naukowo-edukacyjny realizowany przez członków Akademickiego Koła Gospodarki Przestrzennej (AKNGP) z Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej.

> Projekt kierowany jest do szerokiej grupy odbiorców, w tym dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, licealistów, studentów oraz dorosłych. Od 2015 roku wzięło w nim udział kilkaset osób.

Powstał w 2015 roku z inicjatywy dra inż. Przemysław Ciesiółka (opiekuna AKNGP) oraz dra inż. Adama Wronkowskiego (dawnego członka koła, obecnie pracownika wydziału).

Zajęcia w ramach akademii, oprócz sal akademickich, realizowane były także w przedszkolach, szkołach podstawowych i liceach, świetlicach wiejskich, domu dziecka, klubie seniora oraz w zespole szkół specjalnych. Każde spotkanie dostosowane jest do indywidualnych potrzeb danej grupy. Głównymi celami projektu są:

- wprowadzenie uczestników w świat planowania przestrzennego, co pomoże im w budowaniu świadomości społecznej i przestrzennej oraz wrażliwości na otoczenie,
- pomoc w zrozumieniu zachowań społecznych oraz wzajemnych relacji między człowiekiem a przestrzenią,
- aktywizacja uczestników oraz rozwijanie interdyscyplinarnych metod tworzenia przestrzeni.

Projekt obejmuje:

- warsztaty praktyczne, mające na celu zwrócenie uwagi na różnorodne sytuacje zachodzące na terenie miast, zaczynając od tego, jak powstają, z czego się składają, co jest w nich ważne, aż po wzajemne zrozumienie potrzeb osób żyjących w mieście. Zajęcia mają pokazać, że miasto to nie tylko budynki i ulice, ale przede wszystkim ludzie;

- wykłady poświęcone percepcji przestrzeni, wrażliwości na otoczenie oraz relacjom między człowiekiem a przestrzenią. Dotyczą one również aspektów składających się na szeroko rozumiane pojęcie gospodarki przestrzennej i współczesnych problemów;
- grę miejską polegającą na aktywizacji uczestników poprzez rozgrywkę w przestrzeni miasta. Dzięki grze miejskiej uczestnicy poznają przestrzeń, w której przebywają, poprzez tworzenie map mentalnych i zapamiętywanie szczegółów. Ćwiczona jest również orientacja w terenie i czytanie map.

Osoby zainteresowane akademią mogą zgłaszać się na adres mailowy: akngp.amu@gmail.com.

Warsztaty z przedszkolakami

Prof. Monika Bakke

Projekt parku ciszy

Miejskie przestrzenie coraz częściej postrzegane są jako wielogatunkowe ekosystemy, w których również nie-ludscy mieszkańcy i ich potrzeby są stopniowo bardziej zauważani i doceniani, a model dominacji człowieka zastępuje koncepcja międzygatunkowego współistnienia.

> – Są miejsca rozrywki i odpoczynku, ale ciszy właściwie nie ma nigdzie – mówi prof. Monika Bakke, pomysłodawczyni utworzenia Parku Ciszy na dawnym stadionie im. Szyca w Poznaniu.

Tego typu projektami i tą właśnie perspektywą zajmuje się Centrum Humanistyki Środowiskowej UAM. W realizowanym niedawno projekcie „Refugia. Strzeż (się) tych miejsc” we współpracy z Galerią Miejską Arsenał oraz działaczami na rzecz zieleni w mieście pracownicy centrum, zainspirowani pracą artystyczną Anny Siekierskiej, zwrócili uwagę na dawny stadion im. Edmunda Szyca w Poznaniu. Wzniesiony w 1929 roku miał wadliwą konstrukcję i tuż przed wojną zapadła decyzja o jego rozbiórce. Niestety w czasie II wojny światowej stadion stał się areną cierpienia i zbrodni – więziono i dokonywano na nim egzekucji Żydów z Wielkopolski i łódzkiego getta. Po wojnie przebudowany i używany, po 1989 roku zaczął popadać w ruinę – powstało tu więc unikatowe siedlisko przyrodnicze.

Profesor UAM Monika Bakke, dyrektorka centrum, wypracowała i przedłożyła władzom miasta koncepcję upamiętnienia tragicznej historii tego miejsca poprzez stworzenie w nim Parku Ciszy. Cisza, łącząca się w naszej kulturze z szacunkiem, stwarzałyby jednocześnie możliwość współistnienia ludzi, zwierząt i roślin, tak by każdy mógłby znaleźć schronienie i spokój. Korzystaliby z niej także odwiedzający, mogący w tej ciszy pobyc i poddoczywać. Byłaby to forma przepracowania tragicznej historii w duchu szacunku dla przyrody, troski i wsparcia dla wielogatunkowych wspólnot miejskich.

Projekt i działania centrum wpisują się w coraz bardziej popularny ostatnio trend zwracania uwagi i przeciwdziałania zanieczyszczeniu światłem i hałasem.

Ścieżka z korony stadionu

Prof. UAM Eliza Rybska

Zrównoważone zdrowie publiczne

Zrównoważone zdrowie publiczne jest głównym celem europejskiego projektu badawczego o nazwie Partnerstwo na rzecz Edukacji Naukowej (PAFSE).

MIASTO

UNIwersYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

> PAFSE ma na celu zwiększenie świadomości społecznej i wzmocnienie szkół oraz lokalnych społeczności w zakresie przygotowania do zagrożeń zdrowia publicznego: epidemii, chorób przewlekłych i innych.

Projekt opiera się na współpracy między szkołami, ośrodkami badawczymi, przedsiębiorstwami, urzędami zdrowia publicznego, bibliotekami i organizacjami pozarządowymi. Ich wspólnym celem jest stworzenie lokalnej społeczności edukatorów oraz sieci wsparcia, które promują zrównoważoną edukację zdrowotną oraz gotowość do zapobiegania i zarządzania ryzykiem zdrowotnym.

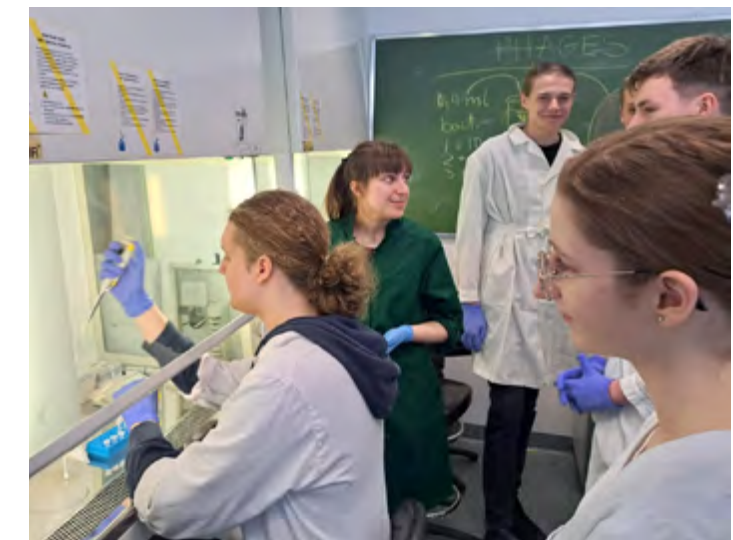
Realizacja projektu PAFSE opiera się na trzech filarach:

- zdrowiu publicznym w duchu one health, co oznacza rozwiązywanie kluczowych problemów zdrowia publicznego poprzez współpracę różnych służb,
- otwartej szkole, współpracującej z lokalną społecznością, ekspertami i naukowcami,
- nauczaniu przez dociekanie (IBSE), które polega na wykorzystaniu metod takich jak argumentowanie, nauczanie projektowe i problemowe – w celu promowania zdrowia.

Obecnie trwa faza pilotażowa, w której uczestniczy osiem szkół w Poznaniu. Opracowano scenariusze zajęć edukacyjnych, uczniowie biorą udział w zajęciach prowadzonych przez ekspertów z różnych dziedzin, takich jak dietetyka, profilaktyka nowotworów czy nauka argumentowania. Ponadto organizowane są zajęcia popularnonaukowe dla uczniów i nauczycieli na uniwersytecie oraz w placówkach współpracujących, takich jak firma Probiotics, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna czy Diagnostyka.

Powstała także edukacyjna platforma internetowa, umożliwiająca współpracę i udostępnianie zasobów edukacyjnych.

PAFSE jest inicjatywą multidyscyplinarną, realizowaną przez pracowników Wydziału Biologii i Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM: prof. UAM Elizę Rybską, dr Zofię Chyleńską, dr Annę Gulczyńską, prof. UAM Sylwię Jaskulską, prof. UAM Barbarę Jankowiak, dr Kamilę Kacprzak-Wachniew, prof. UAM Michała Klichowskiego, dr Karolinę Walkowiak-Nowicką, dr. Jakuba Barylskiego, prof. UAM Joannę Mokracką i prof. UAM Roberta Nawrota.

Zajęcia popularnonaukowe

Odwierzy na Żurawiecu ze studentami WNGiG

Rezerwat Żurawiniec

Sąsiedztwo zobowiązuje! Kampus uniwersytecki Morasko jest położony w pobliżu rezerwatu przyrody Żurawiniec, utworzonego w 1959 roku w celu ochrony zespołu roślinności torfowiska przejściowego.

➤ W ramach aktywności popularyzatorskich i aktywizujących lokalną społeczność we współpracy z Centrum Inicjatyw Lokalnych na Piątkowie planowana jest obecnie seria spacerów dydaktycznych dla mieszkańców Poznania, zwłaszcza Piątkowa i Naramowic.

Jest to miejsce, w którym oprócz walorów przyrodniczych znajdują się cenne osady pochodzenia organicznego, pozwalające na odtworzenie historii miejscowego ekosystemu, jak również przemian krajobrazu, zachodzących od wczesnego średniowiecza, od czasu intensywnej działalności człowieka przypadającej na okres budowy państwa polskiego przez pierwszych Piastów.

Rezerwat przez wiele lat podupadał, podlegając wysuszeniu, aż w ostatnich latach, wskutek inicjatywy Zakładu Lasów Poznańskich, poprzedzonej badaniami pracowników UAM z Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych, przeprowadzono inwestycję nawodnienia. Torfowisko zostało ponownie nawodnione – z wykorzystaniem małej retencji poprzez doprowadzenie systemem drenażu wód opadowych.

Zafascynowany potencjałem przyrodniczym i społecznym miejsca jest prof. UAM Mirosław Makohonienko, kierujący Instytutem Geoekologii i Geoinformacji (WNGiG). Profesor, od lat prowadzący badania w tym miejscu i wykorzystujący jego zasoby w ramach zajęć ze studentami, zebrał wraz z prof. Ryszardem Gołdynem z Instytutu Biologii Środowiska (WB) zespół, który przygotował publikację popularnonaukową o Żurawiecu. Będzie w niej można znaleźć wątki przyrodnicze i społeczne – wydruk zaplanowany jest na jesień br. Naukowcy chcą bowiem dzielić się wiedzą na temat rezerwatu z mieszkańcami Piątkowa i Naramowic, z którymi często mają okazję współ-

działać na rzecz ochrony tego terenu i bronić go przed planami zabudowy. To dzięki zainteresowaniu mieszkańców i staraniom naszych badaczy Żurawiniec nadal jest rezerwatem, mimo że nie ma już roślin będących przyczyną, dla której miejsce to zyskało status rezerwatu. Badania prof. Mirosława Makohonienki oraz zabiegi prof. Bogdana Jackowiaka doprowadziły do tego, że wspomniane cenne osady biogeniczne stały się podstawą do utrzymania Żurawieca jako rezerwatu przyrody.

Las bagienny w sąsiedztwie Żurawieca

MIASTO

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Podpisanie umowy. Od lewej: dr Jan Zgrzywa – dyrektor ULO w Słubicach, Wojciech Stramski – prezes Beyond.pl, prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska – rektor UAM, Krzysztof Kielec – prezes Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Karol Seifert – dyrektor VI LO w Poznaniu

Informatyka kwantowa – kierunek przyszłości

Współpraca z otoczeniem na rzecz diagnozowania i wspierania zawodów i kompetencji przyszłości jest bardzo ważna dla UAM.

➤ Wyrazem tego jest podpisane 9 stycznia 2023 roku porozumienie o współpracy pomiędzy Kostrzyńsko-Słubicką Specjalną Strefą Ekonomiczną, Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, VI Liceum Ogólnokształcącym w Poznaniu, Uniwersyteckim Liceum Ogólnokształcącym w Słubicach oraz jednym z największych inwestorów strefowych w Wielkopolsce – firmą Beyond.pl.

Jednym z pierwszych projektów będzie kooperacja przy nowo powstającym kierunku informatyki kwantowej na UAM.

– Studia te będą kształcić specjalistów w zakresie wdrażania technologii kwantowych w przemyśle związanym z technologiami informatycznymi, a także pracowników badawczych w podstawowych dziedzinach fizyki. Studenci zdobędą też wiedzę i kompetencje w zakresie samodzielnego tworzenia i optymalizacji programów na komputerach lub symulatorach kwantowych czy zostaną zaznajomieni z istniejącymi algorytmami kwantowymi. Obecnie komputery kwantowe oferują nowe algorytmy i nowe sposoby przetwarzania informacji, pozwalające na szybsze rozwiązywanie problemów optymalizacyjnych spotykanych na przykład w medycynie, chemii, ochronie środowiska, bankowości, logistyce i zarządzaniu – zapewnia prorektor UAM ds. cyfryzacji i współpracy z gospodarką prof. Michał Banaszak.

Partner biznesowy, firma Beyond.pl, od ponad 15 lat jest liderem usług data center i chmurowych w Polsce oraz regionie Europy Centralnej.

– Wspieranie inicjatyw budujących innowacyjność i nowoczesne kompetencje technologiczne to konieczność, ponieważ transformacja cyfrowa ma coraz głębszy wymiar. Jesteśmy świadkami coraz szerszego wykorzystania sztucznej inteligencji (AI), machine learning, blockchain, sieci 5G czy Internetu Rzeczy (IoT) zarówno w biznesie, jak i życiu prywatnym. Wszystkie wymienione przeze mnie technologie mają wspólny mianownik: dane. Ich wolumen przyrasta w tempie wykładniczym, podwajając się co trzy lata, a to wymaga wzrostu zrównoważonych mocy obliczeniowych koniecznych do ich przechowywania i przetwarzania. Komputery kwantowe to jedno z rozwiązań, które pozwolą nam przetwarzać duże wolumeny danych szybciej, niż jest to możliwe teraz – przekonuje Wojciech Stramski, prezes zarządu Beyond.pl.

Rektor UAM na spotkaniu z mediami

Dr hab. Sylwia Bródka

Prof. Andrzej Macias

Mikroregiony w ochronie krajobrazu i środowiska

Zespół geografów z UAM opracował pionierską publikację, która wytycza i szczegółowo opisuje mikroregiony fizycznogeograficzne województwa wielkopolskiego. Kompleksowa wiedza o nowych jednostkach przyrodniczych będzie służyła w pierwszym rzędzie ochronie krajobrazu i środowiska.

> – W Wielkopolsce zanika wiele wartościowych krajobrazów, w których dominowały wieże kościołów czy ratuszy, a lasy i zadrzewienia były ważnym elementem strukturalnym środowiska. W wielu regionach kraju zachował się wieloletni tradycyjny krajobraz. Chciałbym, żeby ocalał dla przyszłych pokoleń – mówi prof. Macias.

„Regiony fizycznogeograficzne województwa wielkopolskiego” pod redakcją prof. Andrzeja Maciasa i dr hab. Sylwii Bródki to owoc pięcioletniej pracy i odpowiedź na audyt krajobrazowy realizowany w Polsce w związku z implementacją do prawa krajowego zapisów Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Idea audytu skupia się na niepowtarzalnych cechach krajobrazu, które należy objąć ochroną. Działać trzeba już teraz, bo niekorzystne zmiany, związane między innymi ze spontanicznym rozlewaniem się zabudowy w strefach podmiejskich w ostatnich dekadach, powodują, że ginie piękno krajobrazu: jego spójność i cechy fizjonomiczne.

– Wyrabianie wrażliwości społecznej jest wyzwaniem na najbliższe lata – dodaje dr hab. Sylwia Bródka. – Jako społeczeństwo jesteśmy obcy z problematyką ochrony zabytków lub obiektów cennych przyrodniczo, ale nie zdajemy sobie sprawy, że wszystko to razem tworzy wspólną wartość, jaką jest krajobraz – wyjaśnia.

Książka poznańskich geografów nie jest jedynie monografią naukową. Ma przede wszystkim służyć ochronie krajobrazu, ponieważ nie tylko dostarcza najnowszej, szczegółowej i usystematyzowanej wiedzy, ale ma też charakter użyteczny. Zaktualizowany podział na mezoregiony oraz delimitacja nowych jednostek – mikroregionów – będą stosowane przez samorządy i uwzględniane w dokumentach strategicznych jako punkt wyjścia do stawiania diagnoz środowiskowych, wprowadzania działań ochronnych, podejmowania decyzji dotyczących zagospodarowania przestrzennego.

ŚRODO- WISKO

A vibrant field of purple thistles and white daisies. A butterfly is perched on a thistle stem in the upper left quadrant. The background is a soft-focus green field.

Przyroda i środowisko to niezwykle ważne obszary aktywności na UAM – nasi naukowcy i naukowczynie, a także studenci i studentki zajmują się takimi zagadnieniami jak: edukacja ekologiczna, zmiany klimatyczne, zrównoważone rolnictwo czy dostęp do wody pitnej.

Prof. UAM Krzysztof Zawierucha

Biogeoeko. Doświadczając zmian klimatu

Siedmioro studentów Wydziału Biologii, pasjonatów: nauki, mało komfortowych wypraw, osób lubiących mierzyć się z naturą i jednocześnie odkrywać, jak ona funkcjonuje, wzięło udział w arktycznym kursie doświadczania zmian klimatu na Spitsbergenie.

ŚRODOWISKO

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

> Inicjatorem wyprawy był prof. UAM Krzysztof Zawierucha, a współprowadzącymi kurs byli prof. UAM Beata Messyasz, hydrobiolożka, badaczka różnorodności i ekologii mikroglonów i makroglonów, miłośniczka wód płynących i stojących, oraz dr hab. Łukasz Grewling, aerobiolog i botanik, ceniony specjalista badający ziarna pyłku i zarodniki grzybów unoszące się w powietrzu.

Eksplorowali oni arktyczne ekosystemy, prowadzili badania naukowe, a przede wszystkim namacalnie doświadczali zachodzących zmian klimatu.

Na Spitsbergenie bez wyczerpania wzroku i specjalistycznej aparatury badawczej dokładnie widać, jak szybko znikają lodowce i jak wrażliwy na globalne zmiany jest ekosystem Arktyki. To tam, stojąc nad brzegiem morza, mamy okazję zobaczyć proste relacje, ptaki żywiące się w morzu i transportujące na ubogi w składniki odżywcze ląd biogeny w postaci guana, które następnie użyźnia tundrę i kształtuje piękne, tętniące życiem zielone mszyste dywany. To tam po ustąpieniu lodowców można obserwować, jak tworzy się nowy ekosystem tundrowy na przedpolu, wreszcie to tam można zobaczyć, jak nawet ograniczony wpływ człowieka negatywnie oddziałuje na ekosystem.

Główne zagadnienia kursu dotyczyły badania wpływu kolonii ptaków na funkcjonowanie lądowych ekosystemów polarnych, badania bioaerozoli (mikroskopijnych bezkręgowców, ziaren pyłku i zarodników grzybów w powietrzu) oraz biologii i ekologii ekosystemów lodowych. Część z tych badań ma charakter pionierski w tym regionie.

Kurs nie skończył się na wyprawie do Arktyki, dalej trwa. Studenci są w trakcie analizy materiału i opracowywania danych, które mają zostać opublikowane w międzynarodowych czasopismach naukowych. W trakcie przygotowano wspianiały zielnik oraz dokumentację fotograficzną, które będą dostępne na Wydziale Biologii. Część zbiorów po opracowaniu zostanie zdeponowana w Muzeum Przyrodniczym UAM w Collegium Biologicum. To wszystko jednak nie jest najważniejsze – największą wartością jest wiedza i doświadczenie, a przede wszystkim uwrażliwienie na skutki zmian klimatycznych, jakie w trakcie kursu zdobyli studenci.

Zajęcia w terenie

Prof. Anna Preis

Turbiny wiatrowe a hałas

Zaletą licznych farm wiatrowych jest generowanie czystej energii, wadą natomiast jest specyficzny hałas, który towarzyszy pracy turbin. Niektórym nie podoba się również widok turbiny wiatrowej.

ŚRODOWISKO

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

> **Głównym celem projektu HETMAN (Healthy society-towards optimal management of wind turbines' noise) jest stworzenie podstaw, metod i narzędzi do rzetelnej oceny, kontroli i zarządzania hałasem wytwarzanym przez elektrownie wiatrowe.**

Dźwięki emitowane przez turbiny wiatrowe nie przypominają powszechnego hałasu przemysłowego – mają zupełnie inną charakterystykę czasowo-spektralną, oddziałują na duże obszary. W Polsce – jak i w wielu innych krajach – te same wskaźniki hałasu i ich wartości graniczne są wykorzystywane do monitorowania zarówno hałasu przemysłowego, jak i hałasu turbin wiatrowych, mimo że nie pasują one do specyfiki turbin wiatrowych.

Dla części mieszkańców terenów, w pobliżu których zlokalizowano elektrownie wiatrowe, hałas ten jest dokuczliwy. To niezadowolenie społeczne doprowadziło do zmiany polskiego prawa w zakresie możliwości lokalizacji nowych farm wiatrowych, praktycznie zatrzymując rozwój tego rynku w Polsce.

Wpływ różnych charakterystyk hałasu turbin na ocenę jego dokuczliwości jest nadal przedmiotem dyskusji, istnieje więc potrzeba przeprowadzenia dalszych badań.

W ramach projektu przeprowadzono wiele nagrań, trwa także ciągły monitoring hałasu generowanego przez turbiny wiatrowe na wybranej farmie wiatrowej. Pomiarom towarzyszą ankiety przeprowadzane wśród mieszkańców okolic położonych w pobliżu turbin.

Efektom projektu będzie „Przewodnik dobrych praktyk”, proponujący metodykę pomiaru, prognozowania i oceny hałasu generowanego przez turbiny i zalecenia dotyczące dopuszczalnych wartości hałasu, które nie wywołają dokuczliwości.

Polskie Stowarzyszenie Energii Wiatrowej, będące jednocześnie parterem w projekcie, już zgłosiło zainteresowanie zaleceniami. Inicjatywą realizowaną w latach 2021-2024 w międzynarodowym konsorcjum uczelni i instytucji kieruje prof. dr hab. Anna Preis – Katedra Akustyki, Wydział Fizyki UAM.

Turbiny wiatrowe

Mgr Wojciech Wysoczański

Niezwykłe grzyby

Dla Wojciecha Wysoczańskiego, doktoranta z Wydziału Biologii, świat grzybów jest wręcz magiczny. Interakcje między grzybami i roślinami wciąż są poznawane i młodego naukowca fascynuje ich złożoność oraz zdolność do przystosowywania się do zmieniającego się środowiska.

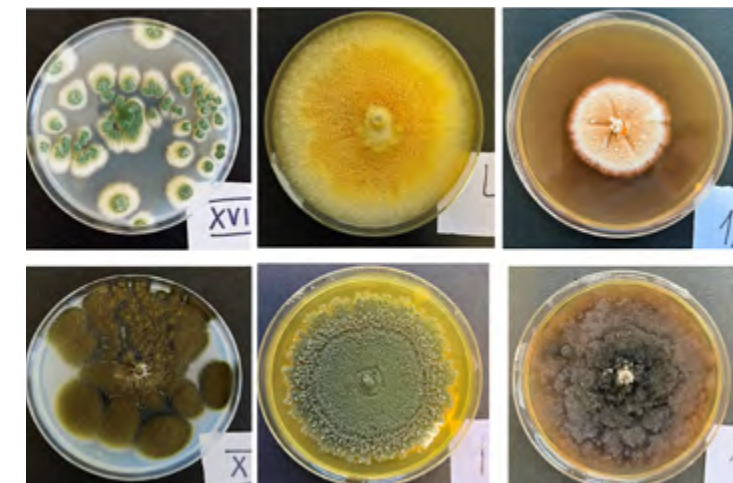
> **Obserwacja natury i jej badanie wielokrotnie już dostarczyło rozwiązań innowacyjnych, które wykorzystujemy w życiu codziennym.**

Grzyby są z nami od bardzo dawna, prawdopodobnie od 1,5 miliarda lat – sporo więc przeżyły...

„Szczególnie interesuje mnie możliwość wykorzystania grzybów żyjących w symbiozie z roślinami do poprawy kondycji tych ostatnich. Głównie tych, które są zagrożone wyginięciem”. Ostatnio pan Wojciech sprawdzał obecność endosymbiontów grzybowych w reintrodukowanych gatunkach w Tatrzańskim Parku Narodowym, takich jak sasanka słowacka czy starzec cienisty. Bez obecności endosymbiontów grzybowych osobniki tych bardzo rzadkich gatunków mogą sobie nie poradzić mimo starań badaczy, aby je przywrócić w naszych górach.

„Intrygująca jest też możliwość wykorzystania grzybów endofitycznych do walki z rakiem” – opowiada z pasją naukowiec. Badacz, wraz z zespołem, w którym pracuje, poszukuje grzybów produkujących związki chemiczne o działaniu antynowotworowym. Obecnie udało mu się wydobyć grzyby z rośliny, która jest przez nie zasiedlona i które mogą produkować taksol – związek chemiczny już stosowany do walki z komórkami nowotworowymi. Co to za roślina? To *Wollemia nobilis*, tzw. żywa skamieniałość, która w naturze rośnie tylko w Australii, a miejsce występowania tego gatunku jest utrzymywane w tajemnicy.

Główny jednak problem, który naukowiec rozwiązuje, dotyczy przemieszczania się endosymbiontów grzybowych w sieciach roślin klonalnych, czyli takich, które rozmnażają się także bezpłciowo. Potomstwo powstałe w wyniku rozmnażania bezpłciowego to ramety, które połączone są ze sobą za pomocą kłączy/rozłogów. W tych sieciach dochodzi do wymiany zasobów. Funkcjonowanie naszej sieci internetowej jest podobne do funkcjonowania sieci właśnie roślin klonalnych. Wysoczański wierzy, że uzyskana wiedza może być przydatna dla informatyków pracujących nad zwiększeniem przepustowości sieci informatycznych.

Hodowla in vitro grzybów endofitycznych wyizolowanych z rośliny *Wollemia nobilis*

ŚRODOWISKO

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Dr Jakub Baranek

Bakteria – sprzymierzeniec rolników

Praca naukowa dr. Jakuba Baranka z Wydziału Biologii UAM dotyczy bakterii *Bacillus thuringiensis*. Ma ona zdolność do infekowania i zabijania owadów, będąc jednocześnie bezpieczną dla ludzi i innych kręgowców.

ŚRODOWISKO

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

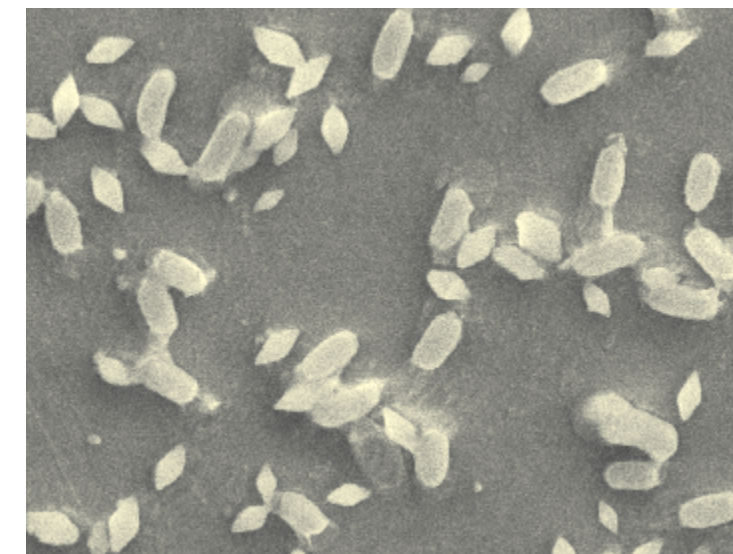
> **Badania dr. Baranka skupiają się na czterech ważnych szkodnikach: owocówce jabłkóweczce, światłowce naziemnicy, rolnicy czopówce i barczatce sosnowce, których obecność powoduje znaczne straty w rolnictwie, ogrodnictwie lub leśnictwie.**

Głównym celem badań jest wyizolowanie i scharakteryzowanie białek produkowanych przez tę bakterię – między innymi białek z rodziny Cry i Vip, mających mają właściwości owadobójcze. Badania eksperymentalne przyniosły już wyniki w postaci przetestowania kilku takich białek, które okazały się skutecznymi środkami przeciwko szkodliwym owadom. Niektóre rozwiązania zostały już opatentowane.

W porównaniu z pestycydami chemicznymi środki biologiczne mają kilka istotnych zalet. Działają selektywnie, są bezpieczne dla środowiska i człowieka. Pestycydy chemiczne mogą działać na wszystkie organizmy, zarówno szkodniki, jak i organizmy pożyteczne, co prowadzi do degradacji środowiska i trudności w przywróceniu równowagi biologicznej. Ponadto pozostałości chemicznych pestycydów mogą trafiać do żywności i wpływać na zdrowie konsumentów. Środki biologiczne mają również pewne ograniczenia. Są skuteczne w wąskim zakresie, działając tylko na określone grupy szkodników. Ich działanie jest krótkotrwałe ze względu na degradację pod wpływem światła UV. Ponadto wymagają ochrony przed promieniowaniem UV na polu, co może stanowić wyzwanie dla rolników.

Alternatywą są rośliny transgeniczne, które wytwarzają owadobójcze białka, jednak ich wprowadzenie jest kontrowersyjne i spotyka się z oporem społecznym.

Prace laboratoryjne dr. Baranka są na zaawansowanym etapie, a wyniki wskazują na duży potencjał wykorzystania tych białek w gospodarce. Jednakże aby wprowadzić te preparaty do handlu, konieczne są dalsze badania, w tym badania polowe, opracowanie metody aplikacji oraz kosztowny i długotrwały proces rejestracji produktu.

B. thuringiensis ze skaningowego mikroskopu elektronowego (SEM). Dwupiramidowe kryształki to kryształy białkowe zawierające owadobójcze toksyny, a te owalne to endospory (przetrwalniki) bakteryjne.

Mgr Justyna Olszewska

Mniej światła!

Doktorantki z Instytutu Obserwatorium Astronomiczne UAM, Justyna Olszewska oraz Karolina Dziadura, zdobyły pierwsze miejsce w konkursie ekoMasters 2022 za projekt „Ciemne niebo nad Moraskiem”. Zwycięski projekt dotyczy ochrony ciemnego nieba nad kampusem UAM.

ŚRODOWISKO

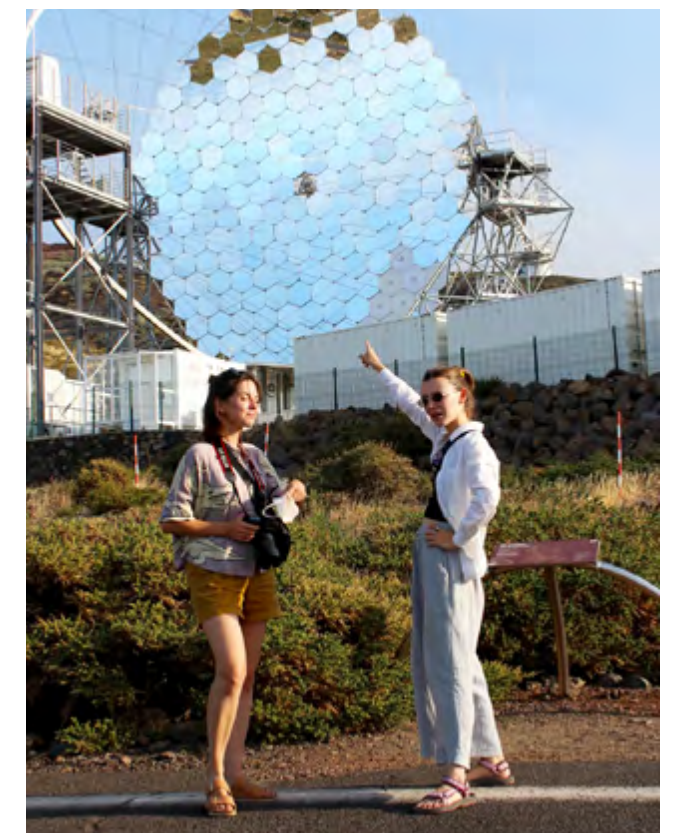
UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

> Światło ledowe, tak zachwalane jako oszczędne, źle wpływa na ludzi i zwierzęta, zakłóca cykl dobowy i wydzielanie melatoniny. Gina od niego też owady zapylające, a dzieje się to między innymi przez tworzenie tzw. wysp świetlnych, do których należą oświetlone nocą skwery i parki – w szczególności tworzone na obrzeżach miast parki iluminacji (w dodatku z grającą muzyką) – zakłócające życie zwierząt.

„Uważamy, że w obecnym momencie, kiedy tak bardzo stawiamy na ekologię, powinniśmy zająć się również problemem związanym z zanieczyszczeniem nieba światłem. (...) Ogromny problem stanowią duże budynki między innymi sklepów, magazynów, niepotrzebnie i nadmiernie oświetlone w nocy (światłem rozproszonym, często skierowanym od Ziemi ku niebu). Jednym z takich dużych świecących kompleksów jest kampus Morasko UAM, dlatego badaczki przedstawiły kilka propozycji rozwiązań. Do bardziej kosztownych należy np. wymiana lamp na takie, w których klosze nie pozwalają światłu rozpraszać się w stronę nieba. Można również zastosować słabsze żarówki lub takie o cieplejszej barwie. Jednym z tańszych rozwiązań jakie proponujemy jest założenie osłon na istniejące już lampy – takie rozwiązanie zostało zastosowane przy Instytucie Obserwatorium Astronomiczne UAM. Kolejnymi rozwiązaniami są: wyłączenie części lamp lub założenie czujników ruchu, które włączałyby światło, kiedy byłoby to potrzebne – obie propozycje dodatkowo przyczyniłyby się do zaoszczędzenia energii.”

Obie doktorantki są członkiniami kolektywu zajmującego się popularyzacją astronomii, a w szczególności tematu ochrony ciemnego nieba. „Nazwaliśmy się Good Night Collective, żeby wieczór był dobry i noc piękna” – wyjaśnia Justyna Olszewska, która jest

także kuratorką niezwyklej wystawy „Nie to niebo”, którą można było podziwiać w Centrum Kultury Zamek. Wystawa miała z jednej strony zafascynować odbiorców kosmosem, a z drugiej ukazać potencjał badań kosmicznych w poznańskich instytucjach.

Doktorantki Justyna Olszewska i Karolina Dziadura

Przyrodnicza wycieczka naukowa Wiosenna wyprawa edukacji terenowej w obszarze torfowisk i zabagnień śródlęśnych na pograniczu gmin Piła, Kaczory i Skórka. Organizacja i prowadzenie: dr Paweł M. Owsiany oraz leśnicy z Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Kąpiele w przyrodzie z pilskim UAM

Do niezwykle istotnych potrzeb człowieka, znacząco poprawiających jego stan fizyczny i psychiczny, należą spotkania z innymi ludźmi i wspólne przeżywanie wydarzeń, a najlepiej gdy dzieją się one w szerokim kontakcie z przyrodą.

> – Marzeniem naszym jest, by teren pilskiego kampusu UAM rozwijał się dalej w prośrodowiskowy i prozdrowotny naturowy cyberpark. By był otwarty, z nowoczesną edukacją, by łączył zerwane nici człowieka z przyrodą – dodaje dr Owsiany.

Spośród inicjatyw społecznych organizowanych przez Nadnotecki Instytut UAM w Pile szczególnym uznaniem cieszą się przyrodnicze wycieczki naukowe: po torfowiskach – „Dzień Mokradeł”, po regionalnych zakątkach przyrodniczo-kulturowych – „Wiosenna Wycieczka Uniwersytecka”, czy nocna sesja terenowa poświęcana kolejnym grupom leśnych organizmów – „Noc w Lesie”. Cieszące się dużym zainteresowaniem wydarzenia organizowane są we współpracy z Nadleśnictwem Zdrojowa Góra, Koła Polskiego Towarzystwa Leśnego przy UAM w Pile i Centrum Doradztwa Nauczycieli w Pile. Uczestnicy – mieszkańcy Piły i okolic – oprócz pieszej rekreacji mogą liczyć na sporą dawkę wiedzy.

– Im częściej kąpiemy się w przyrodzie, tym lepiej dla naszego zdrowia! Wyjdźmy z domu. Niech to będzie najbliższy park, las, łąka, teren nad rzeką lub jeziorem, gdzie pospacerujemy sami, ze znajomymi lub poznamy nowe osoby, z którymi połączy nas wspólna idea. Szereg badań pokazuje, jak jest to nam potrzebne dla dobrego samopoczucia. Jednak czasami trudno zrobić pierwszy krok – dlatego z rozwiązaniem przychodzi UAM, proponując cykl wydarzeń zawierających kąpiele w przyrodzie ze zdobywaniem wiedzy na temat roli i potrzeby ochrony środowiska oraz jego znaczenia dla człowieka i jego zdrowia – mówi organizator i przewodnik wycieczek dr Paweł M. Owsiany, dyrektor NI UAM w Pile.

Chcąc zadbać o zdrowie i zdobyć wiedzę, można także skorzystać z terenu przy pilskiej filii UAM, gdzie od trzech lat powstaje stopniowo proklimatyczny ogród naturowy, którego częścią są prowadzone z Fundacją Pszczoła pasieka edukacyjna i ogród społeczny. Szczególnie ta część Nadnoteckiego Instytutu UAM przeżywa obłęzenie przez dzieci, młodzież i wiele grup dorosłych.

Pasieka edukacyjna

Prof. UAM Krzysztof Dragon

Bezpieczne zaopatrzenie w wodę dzięki infiltracji brzegowej

W kontekście zmian klimatycznych woda odgrywająca kluczową rolę w życiu wszystkich organizmów na Ziemi, w tym ludzi, jest jednym z najbardziej zagrożonych zasobów naturalnych.

ŚRODOWISKO

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

> **Wzrastające temperatury, zmieniające się wzorce opadów, susze i powodzie mają wpływ na dostępność wody w różnych regionach świata. W miastach, gdzie skupia się coraz większa część ludności, zapewnienie wystarczającej ilości i odpowiedniej jakości wody jest priorytetem.**

W celu zaopatrzenia w wodę dużych aglomeracji miejskich w dużym stopniu wykorzystuje się sztuczne wzbogacanie zasobów wód podziemnych wodami powierzchniowymi. Jest to alternatywa dla bezpośredniego poboru gorszej jakości wód powierzchniowych. Jedną z metod sztucznego wzbogacania zasobów wód podziemnych jest tzw. infiltracja brzegowa, która polega na lokalizowaniu studni w bliskiej odległości od rzeki (zwykle <100 m) i w wyniku wytworzenia depresji indukowaniu przepływu wód infiltrujących z rzeki (niekiedy jeziora) do eksploatowanych studni. Podczas przebywania w środowisku podziemnym infiltrująca woda powierzchniowa zostaje w sposób naturalny uzdatniana i nabiera cech wód podziemnych. Jednak jakość wód infiltracyjnych w dużym stopniu zależy od jakości infiltrujących wód powierzchniowych i w przypadku niektórych substancji dochodzi tylko do częściowej redukcji zanieczyszczeń występujących w wodzie. Sytuacja ta dotyczy mikrozanieczyszczeń organicznych (takich jak między innymi farmaceutyki, środki ochrony osobistej czy pestycydy). Są to tzw. nowo pojawiające się zanieczyszczenia (ang. *emerging contaminants*).

Głównym celem projektu „Bezpieczne zaopatrzenie w wodę w wyniku infiltracji brzegowej – Rozpoznanie migracji pojawiających się mikrozanieczyszczeń”

realizowanego przez prof. UAM dr. hab. Krzysztofa Dragona z Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych jest rozpoznanie występowania oraz warunków migracji mikrozanieczyszczeń organicznych (pestycydów, farmaceutyków i ich metabolitów) w wodach infiltracyjnych służących do zbiorowego zaopatrzenia ludności. Badania realizowane są na trzech ujęciach wód podziemnych (Śrem, Gorzów Wielkopolski i Oborniki) zasilanych w warunkach infiltracji brzegowej z wód powierzchniowych. Wyniki badań uzyskane w ramach realizacji grantu będą miały znaczenie nie tylko poznawcze, ale również aplikacyjne. Uzyskane wyniki pozwolą wypracować wskaźniki metodyczne dla prognozowania zmian jakości wód podziemnych (w kontekście wpływu mikrozanieczyszczeń organicznych), jak również wskaźniki metodyczne dotyczące ochrony wód podziemnych (np. do projektowania stref ochronnych ujęć wód).

Opracowanie własne – K. Dragon

Od lewej: Patryk Musiałek, Mariola Majewska, Aleksandra Adamczyk, Michalina Krakowiak, Natalia Kielich, dr Jakub Barylski

Odkrywanie tajemnic relacji wirusów i bakterii

Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta – to powiedzenie można odnieść do projektu PhageBlaster zrealizowanego w ramach grantu MEiN „Studenckie koła naukowe tworzą innowacje” na Wydziale Biologii UAM. Studenci pokazali, że człowiek może wiele zyskać, badając relacje bakterii i bakteriofagów.

ŚRODOWISKO

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

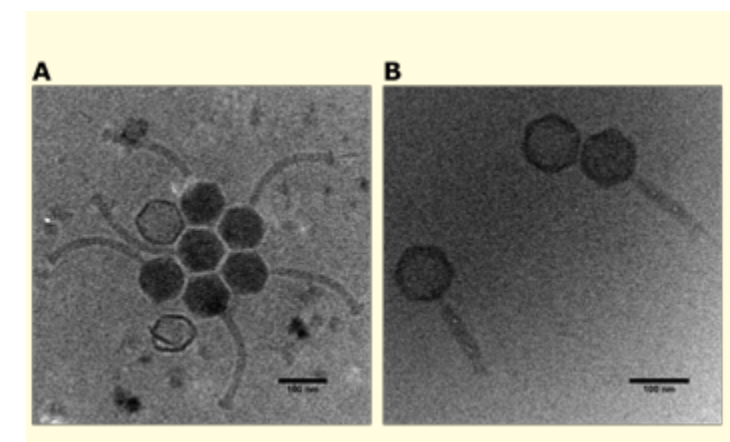
➤ W trakcie realizacji projektu udało się wyizolować cztery nowe, nieznane wcześniej fagi, poznać sekwencje ich genomu i wzbogacić bazę sekwencji uczących programu PhageBlaster.

Projekt „Modernizacja innowacyjnego programu PhageBlaster służącego do przewidywania interakcji fag-gospodarz” miał na celu rozwinięcie innowacyjnego narzędzia: programu do przewidywania interakcji między wirusami infekującymi bakterie i ich gospodarzami, wspieranego sztuczną inteligencją. Wirusy te, zwane bakteriofagami, są powszechne w różnych środowiskach, a ich ogromna różnorodność stanowi potencjał nie tylko w dziedzinach naukowych, ale także w medycynie, biotechnologii, przemyśle farmaceutycznym i produkcji żywności. Znajomość relacji ma istotne znaczenie w zastosowaniach takich jak terapia fagowa, która polega na leczeniu zakażeń bakteryjnych za pomocą preparatów opartych na bakteriofagach. Zainteresowanie tą metodą wzrasta wraz z rozprzestrzenianiem się patogenów opornych na antybiotyki.

Metody laboratoryjne stosowane dotychczas do identyfikacji bakteriofagów zakażających konkretne gatunki bakterii są jednak kosztowne i czasochłonne, a istniejące programy komputerowe służące do tego celu mają ograniczoną skuteczność. Pilotażowe bada-

nia wskazują jednak na wysoką jakość przewidywań programu PhageBlaster. Program umożliwia bowiem prawidłową identyfikację bakteryjnego gospodarza na poziomie rodzaju dla ponad 70% testowanych fagów, co stanowi wzrost jakości przewidywań o 15 punktów procentowych w stosunku do innych dostępnych programów.

Koło Naukowe Przyrodników otrzymało 60 000 zł na badania. Kierowniczką projektu była studentka Wydziału Biologii, a obecnie doktorantka Szkoły Doktorskiej Nauk Przyrodniczych – Michalina Krakowiak, a opiekunami naukowymi – dr Jakub Barylski z Zakładu Wirusologii Molekularnej i dr Andrzej Zieleziński z Zakładu Biologii Obliczeniowej.

Mikrografie przedstawiające cząstki wirusowe bakteriofaga Turkus (A i B). Źródło: Węglewska i wsp., 2023.

Kalejdoskop: popularyzacja nauki, integracja, aktywizacja

Oprócz badań i edukacji na UAM ma miejsce wiele inicjatyw integrujących i aktywizujących lokalne społeczności.

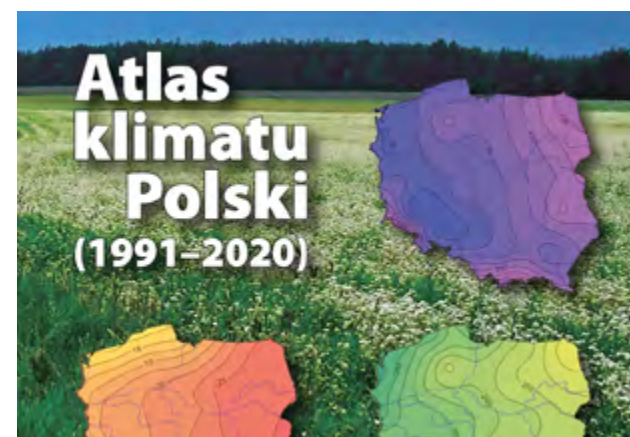
Popularyzujemy naukę, uwrażliwiamy na potrzeby innych ludzi, na przyrodę i kulturę.

Sprzątanie śmieci

– to akcja zorganizowana przez „Kurier Akademicki” z okazji Dnia Ziemi, do której ramię w ramię stanęli studenci i pracownicy UAM – w tym władze rektorskie i kanclerskie.

– Nie wiem, czy jest fajniejszy i bardziej pożyteczny sposób na spędzenie Dnia Ziemi. Myślę, że ludzie dosyć naburdzili i śmiecią i powinniśmy zrobić wszystko, żeby to na każdym kroku naprawiać – mówiła Rektorka UAM, prof. Bogumiła Kaniewska. Podczas akcji został zebrany niestety cały kontener śmieci...

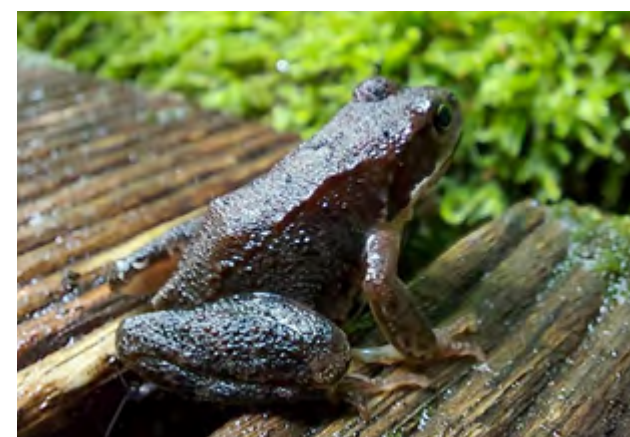
Atlas Klimatu Polski 1991-2020

stworzony we współpracy z naukowcami z kilku ośrodków akademickich w kraju, dostarcza aktualnej wiedzy w tym obszarze. Poprzednia taka publikacja pochodzi z początku stulecia, a przez ostatnie lata warunki klimatyczne znacznie się zmieniły. Wydawnictwo powstało z myślą o wykorzystaniu w dydaktyce szkolnej i uniwersyteckiej, jest ogólnie dostępne w internecie i szczegółowo analizuje występowanie fal mrozów i przymrozków oraz upałów.

Festiwal podróżniczy

– odbył się w marcu na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM z okazji XX. Jubileuszowych Dni Turystyki. Organizatorzy przygotowali wiele warsztatów, konkursów i prelekcji z udziałem ciekawych gości oraz liczne inne niespodzianki. Miłośnicy poznawania świata i podróży mieli okazję poznawać bogactwo i różnorodność zakątków naszego globu.

Zrównoważona turystyka

to projekt dotyczący podnoszenia świadomości społecznej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego wpisanego na listę UNESCO finansowany z funduszy wyszehradzkich. Kierowniczką polskiej grupy badawczej była prof. UAM Alina Zajadacz. Wypracowane efekty obejmują przewodnik dobrych praktyk w zarządzaniu turystyką z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju oraz katalog kryteriów użytecznych w monitorowaniu rozwoju turystyki w miejscach z listy UNESCO z uwzględnieniem wielu perspektyw społecznych.

Orhan Pamuk doktorem honoris causa UAM

Nadanie tytułu tureckiemu pisarzowi, niezwykle zaangażowanemu w obronę wolności słowa i praw człowieka, jest „wyrazem podziwu dla wybitnego humanisty, wspaniałego prozaika, który nie ustając w poszukiwaniu nowych form wyrazu, sięga po znakomite tradycje epiki, by w swych powieściach i esejach dawać świadectwo trudnym problemom naszej współczesności”, mówiła rektor UAM prof. Bogumiła Kaniewska podczas uroczystości, która odbyła się 29 czerwca w Auli UAM.

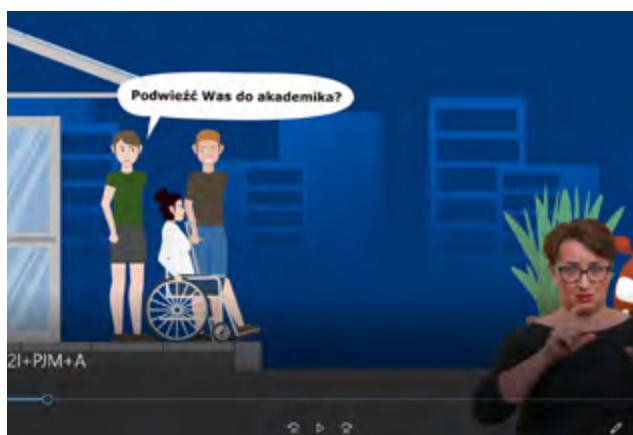
Mokradła na Górczynie

– naukowcy z UAM często wspierają lokalne społeczności swoją wiedzą i ekspertyzami. Profesor Mariusz Lamentowicz współprzygotował opinię dotyczącą terenów zielonych na Górczynie, których mieszkańcy bronią przed zakusami developera – także podczas „Parady Sobótkowej. Fyrtle na Warcie 2023”. Mokradła z ich zielenią mają ogromne znaczenie dla jakości życia mieszkańców Górczyna. Wpływają łagodząco na klimat miasta, redukując coraz bardziej uciążliwe fale ciepła.

Wampiriada

– to cykliczny projekt Niezależnego Zrzeszenia Studentów, promujący honorowe krwiodawstwo wśród studentów. Jego celami są: bezinteresowne pomaganie innym poprzez oddawanie krwi, szerzenie idei ratowania życia ludzkiego i propagowanie zdrowego stylu życia wśród studentów. Wampiriada organizowana jest przy współpracy z Regionalnymi Centrami Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa na kilkudziesięciu uczelniach w całej Polsce. Odbywają się dwie edycje wydarzenia: jesienna i wiosenna.

Komunikacja z osobami z różnymi niepełnosprawnościami

– 30 krótkich animacji przygotowanych przez Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Z materiałów można dowiedzieć się, jakie są podstawowe zasady komunikacji w tym właśnie kontekście. Wszystkie animacje są opatrzone audiodeskrypcją (werbalnym opisem treści wizualnych), a także są tłumaczone na polski język migowy. Kampania została zrealizowana w ramach projektu „Uczelnia otwarta dla wszystkich uczelni na miarę XXI wieku”, finansowanego z programu POWER funduszy europejskich.

Głowa do góry!

to wydarzenie zorganizowane przez Poradnię Rozwoju i Wsparcia Psychicznego oraz Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, które odbyło się w Dzień Zdrowia Psychicznego w piątek 21 października. Warsztaty, wykłady oraz zajęcia sportowe trwały na kampusach Morasko i Szamarzewo, w obiektach sportowych UAM oraz na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu przez całą dzień, ustanowionym przez panią rektor jako wolny od zajęć.

„Wyparte historie. Antysemityzm na uniwersytecie poznańskim w latach 1919-1939”

to tytuł konferencji i zmierzenie się z trudnym tematem w historii naszej uczelni. Podczas wydarzenia przedstawione zostały wyniki badań, opublikowane w specjalnym wydawnictwie i dotyczące sytuacji żydowskich studentek i studentów na Uniwersytecie Poznańskim w okresie międzywojennym.

Szyfrantki

– to projekt realizowany wspólnie przez UAM i Poznańskie Centrum Dziedzictwa, promujący wiedzę o wkładzie kobiet w rozwój nauki, w szczególności w historię tzw. rewolucji cyfrowej. Przypominane są wybitne prekursorki w dziedzinie nauk matematycznych, filozoficznych, informatycznych, w kryptologii i służbach wywiadowczych w czasie II wojny światowej. Inicjatywa objęła spotkania i wykłady historyczne oraz edytory w Centrum Szyfrów Enigma. Działania UAM i CSE zakładają też powstanie archiwum cyfrowego poświęconego wybitnym kobietom w historii.

Liderki swojego życia

„Ukraińskie uchodźczynie wojenne. Tożsamość, trauma i nadzieja” – prof. Agnieszka Gromkowska-Melosik i prof. UAM Aleksandra Boroń napisały książkę, w której oddają głos uchodźczynom z Ukrainy. Naukowiec chwyciły moment przyjazdu Ukrainek do Polski, specyficzny czas zawieszenia między dwiema rzeczywistościami. Badania pomagają ukazać, jak uchodźstwo postrzegają osoby go doświadczające. Wnioski mogą być wykorzystane między innymi w polityce migracyjnej.

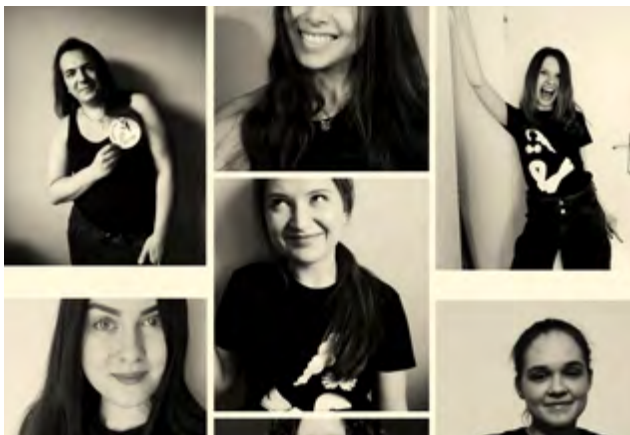
AMU Staff Week for Ukraine

– to tydzień pełen rozmów, wymiany doświadczeń i informacji. Uczestnicy z 26 uczelni ukraińskich wzięli udział w serii wykładów poświęconych funkcjonowaniu programów takich jak Erasmus+, Epicur Alliance oraz NAWA. Rozmawiano o możliwościach oferowanych w kontekście dalszej współpracy. Punktem kulminacyjnym był okrągły stół, podczas którego podzielono się oczekiwaniami dotyczącymi dalszej współpracy oraz położono podwaliny pod wspólne projekty i szkoły letnie dla ukraińskich studentów.

Chemiczna klasa mistrzowska

oraz dyskusje pod hasłem AREOPAG CHEMII to wydarzenia zrealizowane przez naukowców z Wydziału Chemii w ramach projektu EPIC – Edukacja, Popularyzacja i Chemia, skierowanego do uczniów oraz wszystkich zainteresowanych tą dziedziną nauki. Zajęcia zrealizowane w postaci debat i konkursów skłaniały uczestników do własnych dociekań, a warsztaty dały możliwość samodzielnego eksperymentowania w dobrze wyposażonych laboratoriach uczelnianych.

Skarby w dłoni

inicjatywa Koła Naukowego Przyrodników wpisująca się w profilaktykę nowotworów złośliwych. Projekt jest realizowany w formie warsztatów samobadania piersi i jąder z włączeniem badania palpacyjnego na fantomach oraz serii podcastów ze specjalistami z onkosfery. Skarby... prezentowane są podczas festiwali popularnonaukowych i konferencji pod hasłem „wiedza – świadomość – profilaktyka”. Projekt jest laureatem konkursu budżetowego Kowadło 2.0.

Poznańskie dni czytania Tolkiena

zorganizował Wydział Historii wraz z Poznańskim Towarzystwem Miłośników Tolkiena „Drużyna Pyrandii”. Wydarzenie corocznie obejmuje wspólne czytanie fragmentów dzieł Tolkiena, konferencję studencko-doktorancką poświęconą pisarzowi i jego dorobkowi, spotkania z gośćmi specjalnymi (tłumaczami i znawcami problematyki tolkienowskiej), wystawy, pokazy itp. Trwa ono dwa dni, zawsze jednym z nich jest 25 marca, a skierowane jest do wszystkich zainteresowanych problematyką pisarstwa Tolkiena oraz szeroko rozumianą fantastyką.

Konkurs recytatorski

z okazji roku Wisławy Szymborskiej adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, studentów oraz osób dorosłych odbył się wiosną na UAM. W pierwszym etapie uczestnicy przygotowali do prezentacji fragment wybranego utworu noblistki w formie nagrania, po czym kapituła konkursu wyłoniła 18 finalistów. – Różne interpretacje, różne odczytania, różne emocje, czasem bardziej powściągliwe, czasem bardziej ekspresyjne – mówiła po konkursie prof. Joanna Wójcik.

Szkoła nestorów nauki

to przestrzeń do spotkań z wciąż aktywnymi naukowcami i naukowczyniami w wieku emerytalnym, którzy swój dorobek w formie wykładów czy seminariów przekazują kolejnym pokoleniom. Mogą być inspiracją czy punktem wyjścia dla refleksji naukowo-badawczej, debaty. Inicjatywa została rozszerzona na inne poznańskie uczelnie, zapraszane są też osoby ze środowiska pozaukademickiego. Inicjatorem spotkań jest prof. Kazimierz Przyszczypkowski.

Noc muzeów na UAM

Podczas wydarzenia po raz pierwszy możliwe było obejrzenie w murach uczelni oryginału obrazu mistrza Jana Matejki „Założenie Akademii Lubrańskiego w Poznaniu”. Dzieło prezentowano w towarzystwie trzech jego kopii: należącej do UAM, sprowadzonej z Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu i z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Można było również uczestniczyć w prelekcjach, warsztatach plastycznych dla dzieci, wystawach oraz zwiedzaniu w formie questów.

Tydzień bibliotek

– to inicjatywa Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich promująca czytelnictwo i biblioteki jako miejsce inspirujących spotkań, do której w dniach 8-15 maja przyłączyła się Biblioteka Uniwersytecka UAM. Można było wziąć udział w ciekawych, otwartych dla szerokiej publiczności wykładach i obejrzeć przygotowane wystawy. – Biblioteka jest bowiem jak przyjaciel, z którym dobrze spędza się czas. Każdy może znaleźć w niej coś ciekawego dla siebie – zachęcali organizatorzy.

Dni Różnorodności Kulturowej

– to wydarzenie organizowane co roku na Wydziale Neofilologii. Jego celem jest krzewienie tolerancji i poszanowania oraz zachwytu dla różnorodności kulturowej. Podczas dwóch dni odbyło się 30 wydarzeń: warsztatów, wystaw, koncertów i prelekcji. Zaproszono wszystkie osoby zainteresowane szeroko pojętą wielokulturowością oraz językami obcymi – nie tylko społeczność uniwersytetu, lecz także mieszkańcy i mieszkańcy miasta i regionu w każdym wieku.

Kulminacje

to festiwal kultury studentów łączący w sobie kino, teatr, sztuki wizualne oraz twórczość muzyczną. Tegoroczna edycja odbyła się pod hasłem INKLUZJE, a przygotowały ją wspólnie wszystkie wydziały Kampusu Ogrody, oferując społeczności akademickiej oraz mieszkańcom i mieszkankom naszego miasta warsztaty, pokazy, wystawy, konkursy i grę miejską. Festiwal symbolicznie otwiera płonący fortepian – instalacja kampusowa.

Dni Planisty

to inicjatywa zorganizowana przez Akademickie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej. Hasłem edycji 2023 były Miasta Odporne. Podczas wydarzenia studenci i doktoranci, zajmujący się gospodarką przestrzenną, urbanistyką, architekturą, zarządzaniem środowiskiem oraz geografią społeczno-ekonomiczną, dyskutowali z naukowcami oraz przedstawiali swoje projekty i wyniki badań. Drugiego dnia odbyły się warsztaty. Uczestnicy odwiedzili między innymi Niewidzialną Ulicę – Poznańską Wystawę w Ciemności.

Fantastyczny UAM

– pod tym hasłem uczelnia pojawiła się na Pyrkonie, jednym z największych w Europie festiwali fantastyki. Uczestnicy konwentu po raz pierwszy mogli odwiedzić całą wioskę przygotowaną przez pracowników uczelni. Oprócz rozmów z naukowcami przygotowano liczne atrakcje: kącik starożytnych gier planszowych, sekrety druku 3D, (re)konstrukcję bazy archeologicznej. Inicjatywę koordynowali Jakub Wojtczak z Wydziału Historii i dr Mateusz Frankiewicz z Biblioteki Collegium Historicum oraz Centrum Marketingu UAM.

Perspektywy Women In Tech Summit

– w wydarzeniu promującym wielokontekstową aktywność kobiet w świecie technologii wzięło udział kilka kół naukowych z UAM. Ich przedstawiciele i przedstawicielki prezentowali: zastosowanie sterylnych kultur roślin mięsożernych i ich potencjalne wykorzystanie w podróżach kosmicznych, niezwykły potencjał ośmiornicy, planowanie przestrzenne w wirtualnej rzeczywistości, samobadanie piersi.

#jestemzUAM

to akcja, w ramach której pytamy nasze absolwentki i absolwentów o wspomnienia z okresu studiowania na uniwersytecie. UAM szczeni się wieloma znakomitymi absolwentkami i absolwentami, odnoszącymi liczne sukcesy w życiu zawodowym, społecznym i politycznym. Chcemy to pokazać – ich sylwetki prezentujemy w ramach kampanii w mediach społecznościowych i na stronie internetowej uczelni.

Zdalne i hybrydowe praktyki studenckie

są tematem ogólnodostępnych modułów e-learningowych. Mają one formę praktycznych porad w krótkich filmach i animacjach. Materiały powstały we współpracy uczelni z pracodawcami w ramach projektu EPIDI (European Partnership for Innovation in Distant Internships) i są opracowane w czterech wersjach językowych (angielskiej, francuskiej, polskiej i niemieckiej), wybieranych w ustawieniach. Zapraszamy do oglądania na stronie www.epidi.

Antropolog – ekspert wolontariatu

to projekt polegający na doskonaleniu kompetencji komunikacyjnych w sytuacji kontaktu międzykulturowego, autorstwa prof. UAM Agnieszki Chwieduk i prof. UAM Jacka Schmidta, nagrodzony w konkursie projakościowym organizowanym w ramach projektu Uniwersytet Jutra II. Projekt, współfinansowany ze środków UE, przewiduje między innymi cykl szkoleń eksperckich dla studentów i studentek na kierunku etnologia, wspierających imigrantów.

WYDAWCA:

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

TEKSTY:

**Anna Schmidt-Fiedler, Krzysztof Smura, Magdalena Ziótek,
Ewa Konarzewska-Michalak, realizatorzy projektów**

FOTOGRAFIE:

Adrian Wykrota

oraz

Przemysław Stanuła – str. 54-55, wybrane na str. 77-83

Adam Szaj – str. 25

Łukasz Grewling – str. 61

Wojciech Wysoczański – str. 65

Radosław Sto – str. 68 – zdjęcie wykonane dla „Kultury u podstaw”

Paweł Jaskuła – str. 69

Kostiantyn Mazur – zdjęcie budynku „Okraglaka” na okładce

Agencja reklamy FIVE – zawody w bilardzie na okładce

<https://commons.wikimedia.org> – str. 27

Realizatorzy projektów

WSPÓŁPRACA:

Petra Janowiak, Anna Kuca-Szpytko,

Dorota Fedoruk, Adriana Machowiak

REDAKCJA:

Anna Schmidt-Fiedler

KOREKTA:

Elżbieta Gola

POMYSŁODAWCZYNI:

dr Joanna Morawska

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

Krzysztof Molenda

DRUK:

Perfekt – Gaul i wspólnicy sp.j.

COPYRIGHT

© **Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**

UNIwersYTET ZAANGAŻOWANY **2023**

POZNAŃ 2023